

FLUOMAP ???

Spanning, opwinding, humor, avontuur: het zijn ingrediënten die een goede activiteit moeten bevatten. Jij bent als leider of leidster degene die voor dat avontuur kan zorgen. Scouting is een spel van samen onderweg zijn. Jij geeft als leider het voorbeeld, je staat in voor de organisatie van activiteiten, goede activiteiten. Je leden rekenen op kwaliteit, maar je bent ook verantwoordelijk voor de veiligheid. Roekeloosheid hoort niet thuis in VVKSM. Het begrip "goede huisvader" of "-moeder" klinkt je misschien wel saai in de oren, maar toch is het die zorg waarop jouw leden recht hebben. Zorgvuldigheid heeft nog nooit een tocht verpest, geen kamp verbod of een activiteit bedorven, integendeel zelfs.

Deze map is bedoeld om algemene risico's aan activiteiten te leren kennen. Niet om je bang te maken, want hoe beter je de risico's kent, hoe beter je die kan uitschakelen.

Eerst een definitie:

Een ongeval in de jeugdbeweging is het rechtstreekse of onrechtstreekse ongewenste gevolg van een menselijke activiteit of van overmacht. Het gebeurt plots en ongewild.

Het gevolg van een ongeval is vaak materiële schade en/of een lichamelijk letsel. In bijzondere omstandigheden kan een ongeval ook de dood tot gevolg hebben.

Uit een grondige studie door 10 studenten Politieke en Sociale Wetenschappen aan het UIA (1996) bleek dat de belangrijkste risicofactoren in het jeugdwerk samen te vatten zijn onder de vier noemers:

- hoogte (klimmen, vallen,...)
- water (verdrinking, onderkoeling,...)
- vuur (verbranding, ontploffing,...)
- verkeer (fietsen, dropping,...)

In deze map vind je bovenstaande risico's ook terug. Deel één gaat over verkeersveiligheid, deel twee bevat Algemene veiligheid (met water, vuur en hoogte). De map wordt verder aangevuld met een deel over verzekeringen, een hoofdstuk over drugs (omdat dit ook deel uitmaakt van een veiligheidsbeleid voor leden en groep) en tenslotte een kort EHBO-overzicht.

Inhoudstafel

FLUOMAP ???	1
INHOUDSTAFEL	2

VERKEERSVEILIGHEID

INLEIDING.....	6
1. DE TAKKEN EN HET VERKEER.....	7
1.1 KAPOENEN EN WELPEN	7
1.2 JONGGIVERS-GIVERS.....	10
1.2.1 Jongeren voelen zich sterk en vaak onkwetsbaar.....	10
1.2.2 Jongeren willen hun grenzen verkennen en doorbreken.....	10
1.2.3 Jongeren zijn heel gevoelig voor groepsdruk en voor de beoordeling van anderen.....	10
1.2.4 Jongeren missen verkeerservaring.....	10
1.2.5 Jongeren zetten zich af tegen de bestaande orde.....	11
2 ALGEMENE PRINCIPES VOOR TOCHTEN	12
2.1 DE WET: VERKEERSREGELS OM TE ONTHOUDEN	12
2.2 GROEPEN IN HET VERKEER.....	12
2.3 TOCHTEN BIJ VVKSM MOOIBOS-LIEVENS.....	13
3 TOCHTREGLEMENTEN.....	16
3.1 TOCHTREGLEMENT KAPOENEN EN WELPEN	16
3.1.1 Algemeen	16
3.1.2 Eendaagses	16
3.1.3 Andere tochten op kamp:	18
3.1.4 Kleine verplaatsingen tijdens het jaar.....	18
3.1.5 Met de fiets	19
3.1.6 Test jezelf, zijn deze stellingen juist of fout? (oplossingen zie bijlage)	19
3.2 TOCHTREGLEMENT JONGGIVERS	20
3.2.1 Algemeen	20
3.2.2 Meerdaagse tochten op kamp.....	20
3.2.3 Lange begeleide tochten op kamp.....	23
3.2.4 Kleine verplaatsingen op kamp en tijdens het jaar:.....	23
3.2.5 Met de fiets	24
3.2.6 Droppings.....	24
3.2.7 Bijkomende opmerkingen	25
3.2.8 Test jezelf: zijn volgende stellingen juist of fout. (oplossingen zie bijlage) ..	26
3.3 TOCHTREGLEMENT GIVERS.....	26
3.3.1 Algemeen	26
3.3.2 Meerdaagse tochten.....	26
3.3.3 Andere (begeleide) tocht op kamp	29
3.3.4 Kleine verplaatsingen op kamp en tijdens het jaar	30
3.3.5 Met de fiets	30
3.3.6 Droppings.....	33
3.3.7 Bijkomende opmerkingen	33
3.3.8 Test jezelf: zijn volgende stellingen juist of fout (oplossingen zie bijlage)	33
4 JAARPLANNING OMTRENT VERKEERSVEILIGHEID.....	34
5 PRAKTISCHE VOORBEELDEN.....	35
6 OPLOSSINGEN TEST JEZELF.....	44
6.1 OPLOSSINGEN KAPOENEN-WELPEN	44

6.2	OPLOSSINGEN JVG'S.....	44
6.3	OPLOSSINGEN GIVERS.....	44

ALGEMENE VEILIGHEID

INLEIDING.....	46
1 VUUR	47
2 HOOGTE	50
3 WATER.....	52

VERZEKERINGEN

1 VOORAF: ER IS IETS GEBEURD, WAT DOE JE???	54
2 VERZEKERINGEN	57
2.1 WAT TE DOEN BIJ EEN ONGEVAL?.....	57
2.2 DE KLEINE LETTERTJES	58
2.3 WAT IS VERZEKERD?	59
2.3.1 <i>Lichamelijke letsels.....</i>	<i>59</i>
2.3.2 <i>Burgerlijke aansprakelijkheid (schade aan derden) en rechtsbijstand (steeds aangifte bij Ethias).....</i>	<i>59</i>
2.3.3 <i>Schade aan lokalen en groepsmateriaal.....</i>	<i>59</i>
2.4 WAT IS NIET VERZEKERD?	60
2.4.1 <i>Lichamelijke letsels.....</i>	<i>60</i>
2.4.2 <i>Burgerlijke aansprakelijkheid: VVKSM is niet verantwoordelijk voor.....</i>	<i>60</i>
2.4.3 <i>Schade aan lokalen en groepsmateriaal.....</i>	<i>60</i>
2.5 OPTIONELE VERZEKERINGEN.....	61

KICKEN ZONDER DRUGS

INLEIDING : KICKEN ZONDER DRUGS.....	63
1 HET WETTELIJK KADER.....	63
1.1 LEGALE MIDDELEN	63
1.1.1 <i>Alcohol, Smartdrugs</i>	<i>63</i>
1.1.2 <i>Tabak Cafeïne</i>	<i>63</i>
1.1.3 <i>Medicatie.....</i>	<i>64</i>
1.2 ILLEGALE MIDDELEN	64
1.3 MINDERJARIGHEID EN VERANTWOORDELIJKHEID	64
1.3.1 <i>Burgerlijke aansprakelijkheid</i>	<i>65</i>
1.3.2 <i>Strafrechterlijke aansprakelijkheid</i>	<i>65</i>
1.3.3 <i>Geldboetes</i>	<i>65</i>
1.3.4 <i>Effectieve gevangenisstraffen.....</i>	<i>65</i>
1.3.5 <i>Alternatieve straffen</i>	<i>66</i>
1.4 VERANTWOORDELIJKHEID VAN OUDERS	66
1.5 VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN.....	66
1.6 VERZWARENDE OMSTANDIGHEDEN	66
2 NIEUWE WETGEVING.....	67
3 DE REGELS VAN VVKSM	67
3.1 ILLEGALE MIDDELEN (CANNABIS, XTC, COCAÏNE, ...).....	67
3.2 LEGALE MIDDELEN (ALCOHOL, TABAK, MEDICATIE, ...).....	67
4 PRODUCTINFORMATIE.....	68

4.1	VERDOVENDE MIDDELEN, STIMULERENDE MIDDELEN	68
4.2	BEWUSTZIJSVERANDERENDE OF HALLUCINOGENE MIDDELEN	69
4.3	SNUIFMIDDELEN, SMARTMIDDELEN	69
4.4	PADDO'S, ALCOPOPS	69
4.5	MEER WETEN?	69
5	METHODIEK	71
5.1	SITUATIESCHETS	71
5.2	DE NABESPREKING	72
6	DRUGSBELEID	74
6.1	WAAROVER GAAT EEN DRUGBELEID? WANNEER GELDEN DE REGELS	74
6.2	WAT DOE JE BIJ OVERTREDINGEN?	74
6.3	CRISISINTERVENTIE	75

EHBO

Verkeersveiligheid

INLEIDING

Je activiteiten verkeersveilig maken is geen makkelijke taak. Zeker niet in een verstedelijkte omgeving zoals de lokalen van MooiBos-Lievens. Verkeer rijdt er af en aan: kapoenen en welpen kan je zomaar niet de straat laten oversteken. Maar ook in de Ardennen loert er gevaar: iedere scherpe bocht kan een aanstormende wagen verstoppen. Autobestuurders rijden er vaak ook harder dan bij ons.

In dit hoofdstuk vind je de regels die door het zogenaamde "Fluo-comité" opgesteld zijn na het ongeval in 2003. De regels in deze map gaan iets verder dan VVKSM (Vlaams Verbond van Katholieke Scouts en Meisjesgidsen) voorstelt, maar zijn grotendeels gebaseerd op de VVKSM-brochures "Straatmanieren". De regels zijn dwingend. Elke leid(st)er weet dus hoe hij of zij tochten moet aanpakken qua voorbereiding en begeleiding de dag zelf. Groepsleiders hebben de specifieke taak dit proces te begeleiden en expliciet de voorbereiding in het oog te houden.

Dit deel is opgebouwd uit gegevens uit de VVKSM-brochures "Straatmanieren" en "Veilig Gedropt", uit berichten op de websites van vvksm en Chiro Vlaanderen, en uit het Tochtenboek van Chiro Vlaanderen. Alle gegevens werden door het fluo-comité tot een geheel gesmeed. Er wordt eerst geschetst hoe kinderen en jongeren zich in het verkeer voelen. Daarna wordt per tak uitgelegd hoe de tochten aangepakt moeten worden.

Wat moet je hier nu van lezen? Het eerste deel gaat over de leeftijdsgroepen en hun gedrag in het verkeer. Dit is gewoon interessant als achtergrond. Daarna vind je per tak de tochtreglementen, die best goed doorgenomen worden. De praktische voorbeelden achteraan verduidelijken alles.

1. De takken en het verkeer

1.1 Kapoenen en welpen

Kinderen van 3 tot 12 jaar schatten het verkeer anders in. Dit blijkt zowel uit ervaring als uit wetenschappelijk onderzoek. Hieronder staan enkele algemene principes met tips voor kapoenen- en welpenleiding.

Kinderen zijn klein van gestalte

Ze hebben minder overzicht over het verkeer. Ze kunnen nauwelijks over geparkeerde of voorbijrijdende auto's heen kijken. Even belangrijk: het aankomende verkeer ziet hen moeilijker.

Zorg daarom dat kinderen gezien worden: laat iedereen bij de oversteekplaatsen samen oversteken.

Kinderen voelen zich goed in groep en volgen dan de impulsen die in hen opkomen.

Amusement is leuk en daarom ga je bij de scouts, maar in verkeerssituaties amuseer je je best zo weinig mogelijk. Als kinderen zich amuseren, zijn ze meer op zichzelf gericht en volgen dan de impulsen die in hen opkomen. Als kinderen alleen zijn, voelen ze zich minder veilig, zijn ze meer op de buitenwereld gericht en dus meer beducht voor gevaren.

Zorg ervoor dat wanneer je op tocht gaat, de groepen niet te groot zijn. Loop bijvoorbeeld liever met drie leid(st)ers apart in groepjes van 7 leden, dan in één grote groep van 21. Wees extra attent op terrein dat bekend is voor de kinderen; hier voelen ze zich veiliger en letten ze minder op.

Kinderen kunnen veel minder makkelijk alle prikkels uit het verkeer verwerken.

Het verkeer is een drukke bedoening: auto's rijden af en aan, voetgangers steken over, lichten floepen op rood, fietsers komen op aparte fietspaden aangereden,... Voor kinderen is dit allemaal moeilijk te beoordelen en vaak kunnen ze niet de belangrijke van de onbelangrijke prikkels onderscheiden. Daarom lopen kinderen soms plotseling de straat over als ze aan de overkant een vriendje zien. Het ontmoeten van het vriendje is dan belangrijker dan het verkeer dat er op dat moment kan aankomen. Met de fiets is het vaak nog moeilijker, omdat de hogere snelheid het aantal prikkels nog verhoogt.

Zorg er daarom voor dat kinderen voor hun twaalfde niet alleen met de fiets in het verkeer gestuurd worden.

Vraag regelmatig de aandacht van kinderen, zeker op plaatsen waar risico bestaat (drukke wegen of oversteekplaatsen). Zorg ervoor dat kinderen rustig zijn (door o.a. zelf ook rustig te zijn) en zorg ervoor dat zij mee hun aandacht op het verkeer richten. Laat hen bijvoorbeeld mee links en rechts kijken vooraleer over te steken. Laat hen eventueel handen geven.

Houd groepen klein en overzichtelijk.

Kinderen hebben nogal eens de neiging "zien" en "gezien worden" met elkaar te verwarren.

Een kind denkt vaak dat als het een auto gezien heeft, de auto ook hem gezien heeft.

Zorg er daarom voor dat kinderen duidelijk hun bedoeling kenbaar maken, door bijvoorbeeld hun arm op te steken vooraleer de baan over te steken. Leer kinderen ook

oversteekplaatsen te kiezen waar ze zelf zichtbaar zijn (bijvoorbeeld niet tussen geparkeerde auto's of na een scherpe bocht).

Kinderen hebben een beperkter gezichtsveld dan volwassenen.

Wat in de hoeken van de ogen gebeurt, nemen kinderen minder snel waar. Daarom zijn ze sneller verrast door verkeer dat van links of rechts komt. Kinderen kunnen ook moeilijker geluiden localiseren. Het toeteren van een auto of het geluid van een aankomende vrachtwagen wordt veel sneller door een volwassene beoordeeld.

Zorg er daarom voor dat kinderen tijdens tochten op het verkeer gefocust blijven. Betrek ze bij het nadenken over de gevaren van de weg.

Kinderen leren heel veel door het gedrag van volwassenen na te bootsen.

Zorg er daarom voor dat je je altijd correct gedraagt in het verkeer. Zorg zelf voor het goede voorbeeld.

Geef duidelijk aan wat mag en niet mag. Regels zijn er om uitgelegd te worden. Vanaf de kapoenen mag gezegd worden waarom je links moet lopen van de weg, waarom kleinere groepjes beter zijn,... Zorg ervoor dat regels nageleefd worden.

De reactietijd van kinderen is trager dan die van volwassenen.

Neem daarom meer tijd dan je zelf nodig hebt, bijvoorbeeld om een straat over te steken. Zorg er ook voor dat je je met de kapoenen of welpen niet moet haasten in het verkeer. Voorzie voldoende tijds marges.

Veel kinderen kunnen niet het onderscheid maken tussen links en rechts.

Nochtans is dit in het verkeer een belangrijk onderscheid. Denk maar aan het links van de baan lopen, auto's rijden rechts en zo verder.

Je kan links en rechts in allerlei spelletjes oefenen. Bijvoorbeeld spelletjes waarbij je afwisselend iets met je linker- of je rechterhand moet doen.

Samenvatting voor kapoenen- en welpenleiding:

- **Zorg ervoor dat kinderen gezien worden: steek altijd samen over op overzichtelijke plaatsen**
- **Houd de grootte van de groepen waarmee je je door het verkeer beweegt, beperkt.**
- **Vraag aandacht van de kinderen**
- **Zorg dat de kinderen gefocust blijven op het verkeer**
- **Betrek de kinderen bij het inschatten van een verkeerssituatie**
- **Leg verkeersregels uit en geef duidelijk aan wat mag en niet.**
- **Neem je tijd om je met je groep in het verkeer te verplaatsen**
- **Regels zijn er om na te leven: sanctioneer dus eventueel**
- **Geef zelf het goede voorbeeld**

1.2 Jonggivers-givers

Jongeren tussen 12 en pakweg 18 tot 20 jaar hebben een aantal eigenschappen die heel wat verklaren over hun gedrag in het verkeer.

1.2.1 Jongeren voelen zich sterk en vaak onkwetsbaar.

Het lichaam van jongeren verandert en daardoor krijgen ze nieuwe mogelijkheden; ze worden groter en sterker. Dat leidt vaak tot een onkwetsbaarheidsgevoel. Vooral jongens dagen mekaar wel eens uit en dat wakkert dat gevoel van almacht alleen maar aan. Dat gevoel blijft vaak bestaan tot achteraan in de twintiger jaren.

Jongeren zijn heel moeilijk te motiveren om zich veilig te gedragen. Ongelukken gebeuren toch niet. Dat uit zich op heel verschillende terreinen: in het verkeer, in het overmatig alcohol- of drugsgebruik,... Toch moeten jongeren aangezet worden om zich veilig te gedragen. Vaak is een harde confrontatie met eventuele gevolgen nog de beste manier: jongeren die vrienden hebben die verongelukt zijn, gaan plots ook meer aandacht aan veiligheid schenken.

1.2.2 Jongeren willen hun grenzen verkennen en doorbreken.

Het eigen sterker wordend lichaam kent zijn grenzen nog niet. Het is leuk om met die grenzen te flirten en ze succesvol te doorbreken, maar vaak ontbreekt de ervaring om die grenzen in te schatten. Hoge snelheid, veel drinken, risicovol bochten nemen, op de openbare weg racen... het zijn allemaal voorbeelden van het geflirt met grenzen.

Als leider moet je je leden heel duidelijk maken met welke grenzen ze mogen flirten en met welke absoluut niet. Om ter snelst een halve liter water opdrinken, kan een leuk testje zijn, bij een halve liter jenever wil het wel eens slecht aflopen. Dat vraagt van jou natuurlijk een krachtig optreden en het vereist ook dat je zelf niet met die grenzen flirt.

1.2.3 Jongeren zijn heel gevoelig voor groepsdruk en voor de beoordeling van anderen.

Jongeren zijn als acteurs voor een publiek. Om applaus te oogsten, doen ze wat hun vrienden willen, liefst dan nog met een schep erboven op. De ene haalt met de fiets een topsnelheid van 60 per uur, de andere wil om sociaal nog aanvaard te zijn natuurlijk sneller gaan.

Dat heeft grote gevolgen voor het invoeren van nieuwe gewoontes rond veiligheid. Fluo-bandjes hebben maar een kans als je leden niet vinden dat ze er als een wandelende kerstboom uitzien. Als de bandjes moeten geïntroduceerd worden, moet dat gelijktijdig gebeuren, voor iedereen dus en dan misschien nog liefst via een spel of leuke methodiek (vb. een sluipspel met reflecterende bandjes of zoiets).

1.2.4 Jongeren missen verkeerservaring

Voorals als ze met iets nieuws beginnen (vb. fietsen, skeeleren, bromfietsen, autorijden,...) kan dat gemis fataal zijn. Dit is één van de voornaamste redenen voor de vele jonge

verkeersslachtoffers. Als een onervaren chauffeur eenzelfde bocht even snel wil aansnijden als een ervaren chauffeur, kan het zijn dat de jonge chauffeur zijn bocht compleet mist, terwijl die met ervaring er losjes doorheen komt. Een giver die niet vaak fietst en die een ervaren leider in de afdaling wil volgen, zal makkelijker slippen omdat hij zijn remmen te plots dichttrekt. Bovendien zijn nog niet alle handelingen automatismen geworden. Wanneer de jonge chauffeur opgewonden is (bijvoorbeeld veel volk in de auto) kiest hij vaak voor de verkeerde reactie. Daarom is het belangrijk om voor vervoer van leden beroep te doen op ervaren chauffeurs en op chauffeurs die de verkeersregels naleven.

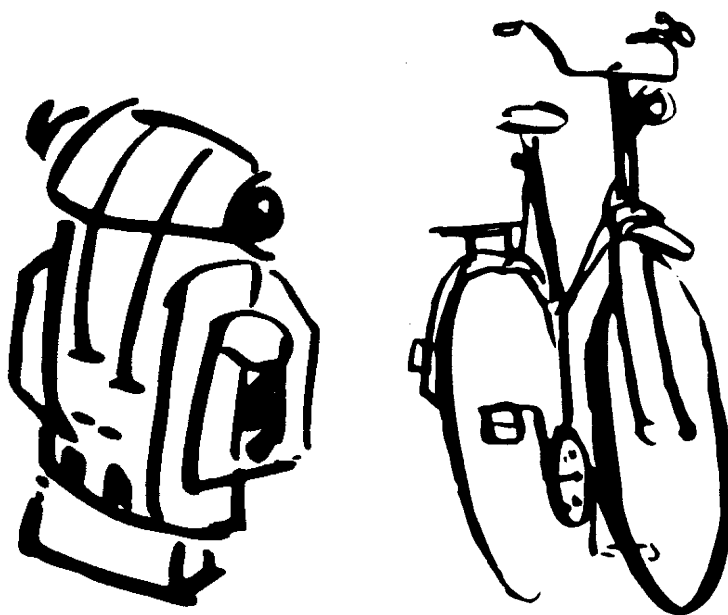
1.2.5 Jongeren zetten zich af tegen de bestaande orde.

Verkeersregels zijn vaste reglementen en behoren dus ook tot de bestaande orde. Jongeren vormen hun identiteit door zich daartegen af te zetten en verkeersovertredingen te begaan.

Als leid(st)er moet je krachtig optreden tegen verkeersovertredingen. Gebruik je autoriteit als leiding, streng en duidelijk. In deze je autoriteit gebruiken betekent natuurlijk ook dat je je zelf verantwoord gedraagt in het verkeer.

Samenvatting voor jonggiver-en giverleiding:

- **Jongeren willen met grenzen spelen: maak duidelijk met welke grenzen geflirt kan worden en met welke niet.**
- **Zet jongeren aan om zich veilig te gedragen, een harde confrontatie kan eventueel helpen**
- **Hou er rekening mee dat groepsdruk voor deze leeftijd heel doorslaggevend kan zijn, regels zijn er daarom voor iedereen.**
- **Stel ervaren chauffeurs aan voor het vervoer van je leden.**
- **Treed krachtig op tegen verkeersovertredingen**
- **Geef het goede voorbeeld**

2 Algemene principes voor tochten

2.1 De wet: verkeersregels om te onthouden

Voetgangers nemen uiteraard altijd de veiligste plaats op de weg in. In regel is dat het trottoir. Als dat er niet is, dan moet een voetganger in volgorde van veiligheid zich behelpen met:

- *De verhoogde berm*, bij voorkeur de linkse in de staprichting als hij goed begaanbaar is.
- *De gelijkgrondse berm*, bij voorkeur de linkse in de staprichting als hij goed begaanbaar is.
- *Het fietspad*
- *De linkerkant van de rijbaan*

Op een fietspad hebben bromfietzers voorrang op de voetgangers. Voetgangers moeten daar dus opzij, maar dan niet naar de rijbaan toe.

Oversteken is met een groep vaak een uiterst gevaarlijke bezigheid. Even enkele regels op een rijtje:

- Oversteekplaatsen zijn verplicht als die minder dan 30 meter verwijderd zijn.
- Als tijdens het oversteken het licht op rood springt, mag je doorstappen, maar de leden die de oversteek nog niet aangevat hebben, blijven staan.
- Let als leider altijd goed op: zelfs oversteken bij groen licht kan gevaarlijk zijn. Vooral links of rechts afslaande auto's komen er snel aan en hebben vaak weinig oog voor voetgangers. Er moet dus één leider zijn die het aankomend verkeer steeds in de gaten houdt.
- Zorg er vooral bij kapoenen en welpen voor dat één leider altijd op de stoeprand blijft staan bij het begin van de oversteek. Als er dan iets misloopt, kan die leider de kinderen ook fysiek tegenhouden.
- Als er nergens in de buurt een zebepad of verkeerslichten zijn, mag je de straat recht oversteken. Kies een plaats waar je de straat goed kan zien, maar waar de automobilisten jou ook zien (dus nooit in een bocht, op een helling, onder een brug of tussen geparkeerde wagens). Kijk links, rechts en nogmaals links; steek pas over als er geen of heel verwijderde voertuigen zijn.

2.2 Groepen in het verkeer

Voetgangers mogen nooit op de rechterkant van de rijbaan lopen. Je ziet dan immers het verkeer dat het meeste gevaar inhoudt, niet aankomen. Sinds een nieuwe wetgeving in 2004 mogen groepen (vijf man + één leider) zowel links als rechts van de baan lopen, wel op voorwaarde dat iedereen achter mekaar loopt. Het recht om rechts te lopen, laten we vallen, om volgende reden die vvksm in de brochure "Straatmanieren" aanhaalt:

- Als je in groep rechts loopt, word je beschouwd als een traag voertuig. We weten dat trage voertuigen dikwijls een onvoorziene hindernis vormen voor achteropkomende snelle voertuigen. In landbouwzones bijvoorbeeld. zijn er dikwijls

ongelukken waarbij wagens tegen tractoren aanrijden. We willen dus het risico vermijden dat auto's vanachter in de groep rijden.

- Uit ervaring blijkt vaak dat jeugdverenigingen zich op tocht niet altijd compact kunnen houden. Meestal rekt de groep zich lang uit en valt uiteen in verscheidene kleine groepen. Dat maakt het moeilijk voor achteropkomend verkeer om de groep in te halen. En dat leidt dan weer al te gemakkelijk tot frustratie en gevaarlijke manoeuvres.

In het verkeersreglement staat dat een automobilist een ononderbroken rij (zoals een stoet of een rij schoolkinderen) niet mag doorbreken. En strikt genomen mag een aaneengesloten rij ook verder blijven oversteken, ook als het verkeerslicht ondertussen op rood gesprongen is. VVKSM raadt af om van dit recht gebruik te maken:

- Dikwijls is er in jeugdbewegingsverband helemaal geen sprake van een ononderbroken rij.
- Zeker op drukke wegen, waar de snelheid van auto's hoger ligt, rijden automobilisten door. Ze verwachten niet dat ze er voor het zebrapad zullen moeten stoppen voor een ononderbroken rij.

Leiding heeft niet het recht om het verkeer te doen stoppen om een groep te laten oversteken, dat heeft enkel een "gemachtigd opzichter". Leiding heeft hoogstens een functie als "verkeersbrigadier": d.w.z. dat je de groep het signaal kan geven om over steken wanneer de weg vrij is.

In een groep is het best zo dat de jongsten in het midden lopen. Er loopt dus zeker leiding of ouderen aan de uiteinden van de groep. Zij kunnen waarschuwen als er een wagen aankomt. Hierbij kan een fluitje goede diensten bewijzen. Belangrijk: als je de openbare weg volgt, moeten de leden van de groep allemaal achter mekaar lopen.

Als het donker is, moet iedereen een fluo-vestje dragen, of meerdere fluo-linten. Als je je als groep door de nacht begeeft, moet er vooraan in de groep een wit licht megedragen worden, en achteraan een rood. Naargelang de lengte van de groep, moeten er op de flank nog een aantal witte lichten megedragen worden.

Gebruik de auto zo weinig mogelijk in scouts- en gidsenverband. Je verlaagt de risico's en het is ook nog milieubewust. Respecteer zelf als chauffeur de verkeersregels en het principe van defensief rijden, zowel buiten als binnen de vergaderingen. Drink nooit als je moet rijden; zorg er ook voor dat op kamp of weekend altijd iemand nuchter blijft. Je weet nooit wat er gebeurt.

2.3 Tochten bij VVKSM MooiBos-Lievens

Het tochtenreglement dat er zo dadelijk aankomt, gaat iets verder dan hetgeen VVKSM voorschrijft. Hieronder vind je enkele algemene principes.

1. **Veld en bos.** De tochten van MooiBos-Lievens verlopen niet langs de kortste weg tussen twee dorpen. Onze groep neemt uitdrukkelijk het engagement te streven naar 100% veld- en boswegen. Geen gemakkelijk engagement, maar het aandeel onverharde wegen in de tocht kan verhoogd worden door een andere voorbereiding. Tochten kunnen in een grillig patroon verlopen, via de bos- en veldwegen die voorhanden zijn. Geen tocht gewoon van punt A naar B, maar wel een tocht waar de eindbestemming bepaald wordt door het aanbod van veld- en boswegen. Het is dus mogelijk dat een jvg-tweedaagse een wijde boog rond

een dorp of stad maakt, omdat daar velden zijn. Hoe dat in de praktijk moet verlopen, en hoe dit gelinkt is met de voorbereiding, komt straks aan bod.

2. De takken: Kapoenen en welpen doen enkel begeleide één-daagse en kleine verplaatsingen. Meerdaagse tochten zijn voor de oudere takken. Tussen jvg's en givers is er wel een verschil: de tochten van jvg's zijn korter en makkelijker dan die van de givers. Als jvg-leider moet je een duidelijke afweging maken tussen de verantwoordelijkheid die je aan je leden geeft, en de mate waarin je veiligheidsregels aan hen oplegt. We denken dat het stimuleren van verantwoordelijkheidszin nodig is, maar dat dat bij de jvg's binnen een duidelijk kader moet gebeuren. Verantwoordelijkheid moet geleidelijk gestimuleerd worden; het heeft immers geen zin om jonge leden (jvg's zijn tenslotte nog maar 11 tot 14 jaar oud) al dadelijk onvoorbereid voor de leeuwen te gooien. Een opbouw in de moeilijkheidsgraad van de tochten is nodig:

Jvg's: kortere en makkelijkere tochten, waarbij de nadruk gelegd wordt op het nemen van groepsgebonden beslissingen: leden beslissen bijvoorbeeld hoe snel ze stappen, wanneer ze eten, wie de kaart leest,... Veiligheid is hierbij een thema waar de lijnen vooral door de leiding uitgezet worden, maar waarbij die lijnen uitgelegd worden, door de leden begrepen en uitgevoerd moeten worden. Jvg-tochten kunnen begeleid worden als de groep nog niet klaar is om zelfstandig tochten uit te voeren, of als het parcours veeleisend is (zie verder).

Givers: tochten mogen wat moeilijker en langer zijn. Nadruk ligt nog altijd op het groepsgebonden initiatief, maar ook op verantwoordelijkheid en de consequenties van onverantwoord gedrag. Givers moeten immers in grote lijnen zelf hun weg kiezen en de knelpunten zullen minder strikt bewaakt of begeleid worden.

3. De voorbereiding van de tocht. De voorbereiding van de tochten in onze groep gebeurt door takleiding, met begeleiding van groepsleiding. De basis daarvoor ligt in de verantwoordelijkheid. We kunnen die onderverdelen in twee soorten: de toezichtsverantwoordelijkheid of –plicht enerzijds en de planningsverantwoordelijkheid of –plicht anderzijds.

Toezichtsverantwoordelijkheid betekent dat je tijdens de vergadering oplet dat je leden geen onverantwoorde dingen doen: dat ze links lopen, dat ze niet met bijlen spelen, dat ze hun fluo-vestje aandoen, ... kortom je hebt de plicht rechtstreeks toezicht te houden. Als takleider draag je uiteraard toezichtsverantwoordelijkheid, omdat je diegene bent die de activiteiten begeleidt. Een groepsleider draagt géén toezichtsverantwoordelijkheid, omdat die doorgaans niet aanwezig is op de vergaderingen.

De tweede soort verantwoordelijkheid is de **planningsverantwoordelijkheid**. Dat betekent dat je als leider de activiteiten vooraf goed voorbereidt. Dat je de speleologiefederatie contacteert en een gids zoekt vooraleer je ondergronds gaat, dat je vooraf veilige wegen uitzoekt om een tocht te organiseren, ... Als takleider draag je ook die verantwoordelijkheid, omdat je de activiteiten voorbereidt. Ook de groepsleider draagt planningsverantwoordelijkheid, d.w.z. de groepsleider moet erop toezien dat de activiteiten goed voorbereid worden. Een

groepsleider kan in theorie een activiteit verbieden wanneer die niet volgens de normen verloopt of niet goed voorbereid is, of hij kan de takleiding vragen nog enkele dingen opnieuw te checken vooraleer de vergadering mag gestart worden.

Wat betreft tochten is er dus een grote taak weggelegd voor groepsleiding in het begeleiden van de voorbereiding van tochten. Groepsleiding moet weten hoe takleiding een tocht voorbereid heeft, en moet bij mankementen bijsturen.

4. Tochtdag. Alle lange tochten moeten verkend worden (zie verder). Daarom organiseert de groep elk jaar op voorkamp een "tochtdag"; dit is een dag waarop alle leiders niets anders doen dan het voorbereiden van de tochten. Eéndaagses, tweedaagses, driedaagses en totemisatiedroppings worden allemaal op één dag in mekaar gestoken. Desnoods wordt er nog een bijkomende halve dag voor uitgetrokken. Hoe de tocht voorbereid moet worden, vind je op de bladzijden van het tochtreglement per tak. De tochtdag wordt vastgelegd in het begin van het voorkamp, door de groepsleider in samenspraak met de takleiding. Er kan uiteraard rekening gehouden worden met het weer, maar ook met de mate waarin foeriers vrij zijn. Dat laatste vooral omdat de voorbereiding van de tochten, zeker voor de oudere takken, een behoorlijk zware klus is. Foeriers kunnen bijvoorbeeld helpen bij vervoer. Op het einde van de tochtdag komt er een overlegmoment tussen groepsleiding en de leiding van elke tak. Daarop wordt de voorbereiding en de aard van de tocht besproken.

5. Knelpunten. De lange tochten worden dus verkend, waarbij gevaarlijke punten, "knelpunten", extra aandacht krijgen. Bij deze knelpunten komt een vorm van begeleiding. **Posten** zijn punten waar de leden verplicht langsmoeten, omdat deze punten hen in de richting van bos en veld uitsturen en dus de veiligheid van de tocht ten goede komen.

6. Droppings. Droppings worden door onze groep niet meer georganiseerd, één uitzondering: de dropping voor de totemisatie.

7. De fluo-hemden. De hemden van al onze leden moeten uitgerust zijn met fluo-strips. Twee strips vooraan op het hemd: één op elk flapje van de borstzakjes. Eén lange op de achterkant: net boven de naad ter hoogte van de schouderbladen, daarbij onderbroken door het lederen vksm-insigne. Het is best dat deze strips dadelijk opgenaaid worden in het begin van het jaar, bijvoorbeeld al bij de paskoffer.

8. Fietshelm. Al onze leden dragen een fietshelm tijdens fietstochten, zelfs al is dat niet wettelijk verplicht. Fluo-jasjes behoren ook tot de standaard fietsuitrusting, zelfs overdag.

9. Fluo-jasjes. Al onze leden dragen een fluo-jasje tijdens de valavond of nacht. Indien er niet voldoende fluo-jasjes zijn, draagt iedereen meerdere fluo-linten.

3 Tochtreglementen

3.1 Tochtreglement kapoenen en welpen

3.1.1 Algemeen

De tochten van kapoenen zijn door het jaar vooral kleine verplaatsingen, vb. naar het zwembad, naar de metro,... Op kamp is er geen tweedaagse, soms wel een ééndaagse. Verder zijn er daar ook de kleine verplaatsingen, vb. te voet naar de grote kampplaats. Elk van die verplaatsingen vereist speciale aandacht. Alle tochten bij de kapoenen en welpen zijn begeleid.

3.1.2 Eendaagses

Vereisten: De tochten op kamp moeten voldoen aan de regel te streven naar 100% veld en bos. Omdat de afstanden relatief kort zijn, kan er bij de kapoenen nadruk gelegd worden op het avontuurlijke aspect: zoek die plaatsen op waar je met je kapoenen een leuke tocht kan maken, vb. door een wegje langs een beek te nemen.

Vorbereiding:

- **Volledige verkenning:** Op kamp worden tochten, in dit geval dus de ééndaagse, voorbereid door ze te verkennen, van begin tot einde. Dit gebeurt op de tochttag, te voet of met de fiets.
- **Opstellen van een rootboek:** voor de lange verplaatsingen stel je een rootboek op (formulier: zie bijlages). Dat wil zeggen dat je tijdens de verkenning naar "knelpunten" kijkt: punten waar mogelijk gevaar bestaat. Deze punten zijn:

Volgens aard van de weg:

- plaatsen waar een weg moet overgestoken worden
- bebouwde kommen van dorpen
- alle stroken betonnen weg: let vooral op het vermijden van drukke of smalle wegen waar geen gelijkgrondse berm is.

Volgens moeilijkheidsgraad van inschatting:

- alle stukken weg waar de zichtbaarheid zeer laag is: korte bochten of steile hellingen waarachter aankomende voertuigen verborgen worden. In deze omstandigheden is het volgen van zo'n weg af te raden. Het oversteken van de baan in de buurt van bovenvernoemde hindernissen is ten eerste af te raden..
- alle stukken weg waar de inschatting van snelheid moeilijk is: op kleine rechte wegen, vooral in de Ardennen, komen wagens vaak sneller aan dan (jonge) leden denken. Kinderen kunnen afstanden en snelheid immers moeilijk inschatten.

Tijdens de verkenning duid je deze punten in het rootboek aan. Duid een knelpunt bij voorkeur aan door coördinaten te gebruiken, en zet erbij hoe de begeleiding op

die plek moet verlopen (dit wordt duidelijk in het hoofdstuk van de praktische voorbeelden).

Vermijden van knelpunten: Het is te verkiezen dat bovenstaande situaties zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Alleen in het geval dat er geen alternatief kan gevonden worden, kan je je tocht via die weg afleggen. In het andere geval moet je een andere weg zoeken.

Overlegmoment: Op het einde van de tochtdag wordt er overleg gepleegd tussen leiding en groepsleiding. Eventueel kan erna bijgestuurd worden. Het overlegmoment gaat over volgende punten:

Hoe verloopt de tocht? Zijn er alternatieven?

Zijn er knelpunten?

Welke begeleiding is nodig tijdens de knelpunten?

Logistieke voorbereiding: voorzie

EHBO (zie lijst in bijlage),

Zorg ervoor dat je bereikbaar bent voor andere leiding. Brief steeds een leider die niet meegaat over welke tocht je gaat doen. Wissel gsm-nummers uit.

Briefing. Net voor de tocht brief je je leden. Deze punten kunnen daarin aan bod komen:

Schets hoe de tocht verloopt

Leg kort de regels uit van groepsgedrag op de weg

Vraag verantwoord gedrag

Verdeel EHBO en eten

Begeleiding tijdens de tocht:

Begeleiding door veld en bos: In het veld of bos is er geen direct gevaar van het verkeer. Wel kunnen kinderen achterblijven en daardoor een verkeerde weg nemen. Het is dus niet omdat er geen verkeer is, dat oplettendheid overbodig is geworden.

Begeleiding tijdens knelpunten: In de knelpuntzones (zie boven) zijn enkele maatregelen nodig om de groep zo veilig mogelijk de tocht te laten verderzetten:

- **Verdeling leiding:** verdeel de leiding over de groep. Er moet telkens één leider vooraan en één achteraan plaatsnemen. Die achteraan kan de groep in het oog houden, die vooraan neemt eventueel gevaar het eerst waar. Indien er meer dan twee leiders zijn, verspreiden die zich extra over de groep. Deze maatregel is nodig wanneer er een strook openbare weg gevolgd wordt.

- **Loop links**

- **Loop achter mekaar**

- **Opsplitsen van de groep:** indien de tocht langs langere stukken verharde weg zonder trottoir of begaanbare berm of fietspad loopt EN als er voldoende leiding is, wordt de groep opgesplitst in gelijke delen (bijvoorbeeld twee maal zes). Die groepen worden dan elk begeleid door idealiter 2 leiders, indien dat niet kan minstens één. Tussen elke groep wordt er een honderdtal meter gelaten, voldoende om tussen de groepen eventueel doorgaand verkeer te

laten passeren. Het opsplitsen van groepen is belangrijk omdat bewezen is dat men in kleine groepen meer geconcentreerd is, en vooral omdat in kleine groepen iedereen makkelijker links loopt, terwijl een grotere groep vaak na een tijd over de weg uitzwermt.

- **Oversteken van de weg:** bij het oversteken van de weg neemt ideaal gezien één leider de kop van de groep, één blijft in het midden van de weg staan om de leden daar in het oog te houden of tot spoed aan te manen, en een derde leider blijft staan aan de rand van de weg vanwaar de leden oversteken. Deze derde man houdt mee de weg in de gaten en kan bij eventueel gevaar overstekende leden nog fysiek tegenhouden.

- **Uitleggen van regels:** kapoenen kunnen best uitgelegd worden waarom dit of dat op een bepaalde manier uitgevoerd wordt. Als je een bebouwde kom gaat doorwandelen, vertel de leden dan eerst waarop ze moeten letten, waarom bijvoorbeeld de groep opgesplitst wordt, waarom er links gelopen wordt. Vraag extra aandacht van je leden. Betrek hen bij het naar links en rechts kijken voor het oversteken en vestig hun aandacht op verkeersveiligheid.

3.1.3 Andere tochten op kamp:

Vaak ga je met je kapoenen of welpen op kamp naar een zwembad of naar de grote kampplaats en het is mogelijk dat dit ook kilometerslange afstanden zijn. Veel van die verplaatsingen gebeuren te voet. Voor deze verplaatsingen is het opstellen van een rootboek niet nodig (tenzij de afstand echt lang is), een verkenning wel. Volgende principes die hierboven uitgelegd werden moet je in het oog houden:

- Streven naar 100 % veld en bos
- Verkennen van de weg en eventueel opstellen rootboek
- Vermijden van knelpunten
- Verdelen van de leiding over de groep
- Links lopen
- De groep opsplitsen indien nodig

3.1.4 Kleine verplaatsingen tijdens het jaar

Tijdens een gewone vergadering worden ook verplaatsingen uitgevoerd. Dit gebeurt vaak over vertrouwd terrein in Mooi-Bos of omgeving, maar op weekends of districtsvergaderingen kom je wel eens op plekken waar je de buurt niet kent. Voor deze verplaatsingen is geen verkenning nodig, maar moet je ook enkele principes die hierboven beschreven werden, overnemen:

De verdeling van de leiding: of je nu naar de metro gaat of naar het zwembad, de leidingsverdeling blijft als volgt: één leider vooraan en één achteraan. Spreek vooraf af wie welke post inneemt.

Compact houden van de groepen: de verdeling van de leiding heeft geen zin als de groepen niet compact worden gehouden. Op die manier kan je je leden best in het oog houden. Als de groep heel lang uitgerokken is, gebeurt het wel eens dat een klein groepje leden de straat oversteekt, of dat na een

pesterij iemand plots de straat oploopt. Als alle leiders ergens vooraan lopen, kan niemand ingrijpen. De leider die vooraan loopt, zal waarschijnlijk af en toe eens halt moeten houden bij een oversteekplaats om de rest te laten bijbenen. Maak ook hier vooraf afspraken over.

Het oversteken van de weg: één leider loopt voorop, eentje blijft in het midden en een derde blijft op de stoeptrand.

Links en achter mekaar lopen indien geen trottoir

Uitleggen van regels: betrek vooral kapoenen bij het naar links en naar rechts kijken, vertel hen waarom het belangrijk is dat er links gelopen wordt, waarom de leiding zich verdeelt over de groep,...

Al deze dingen vragen wat meer discipline en afspraak. Als er vanaf de kapoenen consequent met deze regels omgesprongen wordt, raken de leden er snel aan gewoon.

3.1.5 Met de fiets

Kapoenen en welpen doen geen vergadering met de fiets. Een wieltesvergadering met skateboards, in-line skates, een fiets of ander rollend materieel kan wel, op voorwaarde dat het ergens op pleintje of een parking gebeurt.

3.1.6 Test jezelf, zijn deze stellingen juist of fout? (oplossingen zie bijlage)

- 1. De kleine verplaatsingen tijdens het jaar moeten verkend worden.**
- 2. Als er tijdens een ééndaagse een trottoir is, moet de groep ook opgesplitst worden.**
- 3. Voor een verplaatsing naar de grote kampplaats moet er op de tochtdag geen verkenning uitgevoerd worden.**
- 4. Een bebouwde kom van een dorp kan nooit een knelpunt zijn.**
- 5. De afstand naar een zwembad op kamp is acht kilometer. Hier is geen rootboek voor nodig.**

3.2 Tochtreglement Jonggivers

3.2.1 Algemeen

Jonggivers doen vooral op kamp heel wat tochten: een begeleide ééndaagse en een tweedaagse. De voorbereiding van die tochten vraagt heel veel voorbereiding. Durf je afvragen of je de tweedaagse als leider zou begeleiden; dit kan als het parcours veeleisend is of als de groep niet in staat is om het alleen af te leggen. Als je je leden alleen op tocht stuurt, wees er dan zeker van dat ze klaar zijn om alleen op tocht te gaan, en maak werk van een goede begeleiding tijdens de knelpunten. Bereid ook andere verplaatsingen voor: net als bij kapoenen en welpen loert er ook bij kleine verplaatsingen gevaar. Ook daarvoor geven we hieronder enkele regels.

Zoals hierboven al uitgelegd zijn de tochten van jvg's korter en makkelijker dan die van givers. Geef je leden de tijd om te leren stappen en om verkeerd te lopen. Beschouw de tocht van de jonggivers als een voorbereiding op latere tochten bij de givers.

3.2.2 Meerdaagse tochten op kamp

Vereisten: De tochten op kamp moeten voldoen aan de regel te streven naar 100% veld en bos. De afstand bij jonggivers blijft relatief kort: gun ze daarom een mooi uitgestippelde tocht, waarbij knelpunten bewaakt worden, maar waarbij de groep vooral de tijd heeft om het op tocht gaan onder de knie te krijgen. De tocht kan vrij grillig verlopen in plaats van in een rechte lijn. Hiervan vind je een illustratie bij de praktische voorbeelden. Het is niet nodig dat de weg kaarsrecht verloopt, of dat een weg de kortste naar een dorp is. Laat je eindbestemming en de weg daar naartoe afhangen van de veld- en boswegen die beschikbaar zijn. Zeker bij jonggivers kan de tweedaagse opgevat worden als een oefening in zelfstandigheid, in het nemen van initiatief, in kaartlezen en nog veel meer. Je kan de tocht daarom opbouwen als een soort postentocht, waarbij een spelelement is ingebouwd (op bepaalde punten tijdens de tocht moet een papiertje opgehaald worden of een foto getrokken worden).

Opbouw: jvg's krijgen een tocht die op kaart is uitgetekend. Zoek eerst een goed parcours op kaart, en verken het dan. Zoek de veiligste knelpunten uit (zie verder) en plaats eventueel posten om je leden in een bepaalde richting uit te sturen.

Vorbereiding:

- **Volledige verkenning:** de tweedaagse wordt voorbereid door ze te verkennen, van begin tot einde. Dit gebeurt op de tochtstag, te voet of met de fiets.
- **Opstellen van een rootboek:** tijdens de voorbereiding stel je een rootboek op. Dat wil zeggen dat je naar knelpunten kijkt: punten waar mogelijk gevaar bestaat. Deze punten kunnen zijn:

Volgens aard van de weg:

- plaatsen waar een weg moet overgestoken worden
- bebouwde kommen van dorpen

- alle stroken betonnen weg: let vooral op het vermijden van drukke of smalle wegen waar geen gelijkgrondse berm is.

Volgens moeilijkheidsgraad van inschatting:

- alle stukken weg waar de zichtbaarheid zeer laag is: korte bochten of steile hellingen waarachter aankomende voertuigen verborgen worden. In deze omstandigheden is het volgen van zo'n weg af te raden. Het oversteken van de baan in de buurt van bovenvernoemde hindernissen kan alleen als er geen enkel alternatief is.
- alle stukken weg waar de inschatting van snelheid moeilijk is: op kleine rechte wegen, vooral in de Ardennen, komen wagens vaak sneller aan dan (jonge) leden denken.

In dit rootboek duid je deze punten aan. Kijk daarvoor bij de praktisch uitgewerkte voorbeelden.

Vermijden van knelpunten: Het is te verkiezen dat bovenstaande situaties zoveel mogelijk vermeden moeten worden, en liefst zelfs helemaal. Alleen in het geval dat er geen enkel alternatief kan gevonden worden, kan je je tocht via die weg afleggen. In het andere geval moet je een andere weg zoeken.

Overlegmoment: Op het einde van de tocht dag wordt er overlegd tussen leiding en groepsleiding. Aan de hand van je rootboek moet je een schets kunnen geven van hoe de tocht eruit ziet. Dat gaat over volgende punten:

Hoe verloopt de tocht?

Zijn er knelpunten?

Welke begeleiding is nodig tijdens de knelpunten?

Wordt de tocht begeleid?

Afspraken omtrent de praktische begeleiding tijdens de knelpunten (vervoer van leiding, ...)?

Logistieke voorbereiding: Doe dit niet de dag zelf, maar zeker één dag voor de aanvang van de tocht. Voorzie

- EHBO (zie lijst in bijlage),
- GSM: elke patrouille op tocht moet een gsm meehebben, die enkel in uiterst noodgeval mag gebruikt worden
- Rootboek (zie formulier in bijlage),
- Noodbrief (zie formulier in bijlage),
- fluo-materiaal,

Briefing: voor de tocht worden de leden gebriefd. Neem daar gerust de tijd voor. Volgende onderwerpen moeten tijdens de briefing aan bod komen:

- Overloop het meegegeven materiaal: vermeld dat EHBO, rootboek, noodbrief, fluo-materiaal e.d. worden meegegeven.
- Overloop algemene regels van groepsgedrag op de weg.
- Overloop rootboek: overloop met de patrouilles het rootboek. Duid de knelpunten op de kaart aan. Overloop de regels die op die plaats van toepassing zijn. Vraag verantwoord gedrag. Geef het rootboek

mee met de PL, die je de taak mag geven om de veiligheid te bewaken en het rootboek in de praktijk te laten naleven.

- Overloop praktische afspraken: wanneer en waar op welke plaats. Wijs op de noodbrief in geval van ernstige problemen.

- Geef de gsm in vertrouwen aan liefst de patrouilleleider. Wijs erop verantwoord met dit tuig om te springen.

Begeleiding tijdens de tocht zelf:

De tweedaagse van jonggivers worden begeleid in twee gevallen:

- als de tocht ingewikkeld is, d.w.z. als er veel knelpunten zijn of als het parcours moeilijk is (vb. Als uit de verkenning gebleken is dat er veel wegjes verdwenen zijn)
- als de groep niet zelfstandig een tocht kan afleggen. Dit kan het best door de takleiding beoordeeld worden; zijn er verantwoordelijke pl's, kunnen er in elke patrouille voldoende leden kaartlezen,...

Indien de tocht begeleid wordt, dient de leiding het systeem toe te passen van de "lange begeleide tochten op kamp", verder beschreven. Deze richtlijnen voor meerdaagse tochten gelden enkel wanneer de tocht niet begeleid wordt.

Durf het begeleiden van de jonggivers aankaarten op de takraad. Dit onderwerp zal ook op het overlegmoment na de tocht dag ter sprake komen.

Tijdens knelpunten: Wanneer de groep uiteindelijk op tocht is vertrokken, begint de eigenlijke begeleiding van de tocht, die mits een goede voorbereiding toegespitst moet kunnen worden tot de knelpuntzones (zie boven). Daar zijn enkele maatregelen mogelijk om de groep zo veilig mogelijk de tocht te laten verderzetten, gaande van passief tot actief, of van minder ingrijpend tot ingrijpend:

- *Instructie:* leiding vertelt aan de leden waarom dit knelpunt precies zo gevaarlijk is en waarop gelet moet worden. Dit doe je voor het knelpunt doorgestoken wordt. Een steile helling van waarachter auto's kunnen opdagen, wordt door een uitgelaten groep jvg's immers niet als gevaarlijk aangezien.

- *supervisie:* leiding kijkt toe dat leden verantwoord de weg oversteken of langs de baan lopen. Dat wil zeggen dat de leiding nagaat of de leden op dat moment de basisregels naleven: dat gaat voornamelijk over het links lopen, achter elkaar stappen en de algemene oplettendheid. Zingen kan bijvoorbeeld leuk zijn op een veldweg, maar vertel je leden gerust dat dat op een drukke baan niet altijd aan te raden is. Bij supervisie komt leiding enkel tussen als leden tegen voornoemde regels zondigen.

- *participatie:* de leider neemt actief plaats tussen de groep en wandelt mee. Dit kan mogelijk zijn omdat bijvoorbeeld een langer stuk betonnen weg gevolgd moet worden of omdat een drukke steenweg moet overgestoken worden. Het verschil met supervisie is dat de leider van nabij de groep volgt en dadelijk kan ingrijpen als bijvoorbeeld iemand plots de straat overloopt.

Baseer je begeleiding op de aard van het knelpunt: hoe moeilijker het knelpunt, hoe meer ingrijpend of actief je interventie moet zijn. Voor de meeste knelpunten zal

participatie nodig zijn. Alleen als het knelpunt overzichtelijk is, kan er besloten worden tot instructie of supervisie, of een combinatie daarvan.

3.2.3 Lange begeleide tochten op kamp

Onder andere tochten vallen alle tochten die door leiding begeleid worden, zowel de langere (vb. ééndaagse) als de kortere (kleine verplaatsingen). Hiervoor moet je een aantal principes toepassen:

- **Voorbereiding:** hier moet het hele schema van verkenning en opstellen van een rootboek doorlopen worden.

Begeleiding van de groep tijdens knelpunten:

- **Verdeling leiding:** verdeel de leiding over de groep. Er moet telkens één leider vooraan en één achteraan plaatsnemen. Die achteraan kan de groep in het oog houden, die vooraan neemt eventueel gevaar het eerst waar. Indien er meer dan twee leiders zijn, verspreiden die zich extra over de groep.

- **Loop links en achter mekaar indien geen trottoir**

- **Opsplitsen van de groep:** indien de tocht langs langere stukken verharde weg zonder trottoir of begaanbare berm loopt EN als er voldoende leiding is, wordt de groep opgesplitst in gelijke delen (bijvoorbeeld twee maal zes). Die groepen worden dan elk begeleid door idealiter 2 leiders, indien dat niet kan minstens één. Tussen elke groep wordt er een honderdtal meter gelaten, voldoende om eventueel doorgaand verkeer te laten passeren. Het opsplitsen van groepen is belangrijk omdat bewezen is dat men in kleine groepen meer geconcentreerd is, en vooral omdat in kleine groepen iedereen makkelijker links loopt terwijl een grotere groep vaak na een tijd over de straat uitzwermt.

- **Oversteken van de weg:** bij het oversteken van de weg neemt ideaal gezien één leider de kop van de groep, één blijft in het midden van de weg staan om de leden daar in het oog te houden of tot spoed aan te manen, en een derde leider blijft aan de rand van de weg staan vanwaar de leden oversteken. Deze derde man houdt mee de weg in de gaten en kan bij eventueel gevaar overstekende leden nog fysiek tegenhouden.

- **Uitleggen van regels:** jvg's begrijpen best waarom een regel bestaat. Begrip maakt het makkelijker voor de leden om regels in de praktijk om te zetten. De opsplitsing van groepen bijvoorbeeld is een maatregel die jvg's best kunnen begrijpen.

- **Fluo-materiaal:** bij elke tocht waar er een kans bestaat dat men door de nacht moet, is fluo-materiaal onontbeerlijk. Voorzie voor iedereen een fluo-vestje, of meerdere fluo-lintjes. Als je in groep loopt, is er best nog een wit lichtje vooraan in de groep en een rood achteraan.

3.2.4 Kleine verplaatsingen op kamp en tijdens het jaar:

Op kamp verken je best de korte verplaatsingen, vb. naar een zwembad of de kleine kampplaats. Hiervoor een rootboek opstellen is niet nodig. Toch is ook hier waakzaamheid

nodig; onderstaande principes gelden dus voor kleine verplaatsingen op kamp en tijdens het jaar.

- **De verdeling van de leiding:** of je nu naar de metro gaat of naar het zwembad, de leidingsverdeling blijft als volgt: één leider vooraan en één achteraan. Spreek vooraf af wie welke post inneemt.
- **Compact houden van de groepen:** (in geval van aanwezigheid van een trottoir) de verdeling van de leiding heeft geen zin als de groepen niet compact worden gehouden. Op die manier kan je je leden best in het oog houden. Als de groep heel lang uitgerokken is, gebeurt het wel eens dat een klein groepje leden de straat oversteekt, of dat na een pesterij iemand plots de straat oploopt. Als alle leiders ergens tezamen lopen (wat maar al te vaak gebeurt), kan niemand ingrijpen. De leider die vooraan loopt, zal waarschijnlijk af en toe eens halt moeten houden bij een oversteekplaats om de rest te laten bijbenen. Maak ook hier vooraf afspraken over.
- **Het oversteken van de weg:** één leider loopt voorop, eentje blijft in het midden en een derde blijft op de stoeptrand.
- **Links lopen indien geen trottoir**
- **Achter mekaar lopen indien geen trottoir**
- **Opsplitsen in kleinere deelgroepen indien geen trottoir en indien voldoende begeleiding**
- **Uitleggen van regels:** betrek je leden bij het hoe en waarom van de regels: vertel hen waarom het belangrijk is dat er links gelopen wordt, waarom de leiding zich verdeelt over de groep,...
- **Fluo-materiaal** bij avond of nacht

Al deze dingen vragen wat meer discipline en afspraak. Als er vanaf de kapoenen consequent met deze regels omgesprongen wordt, raken de leden er snel aan gewoon.

3.2.5 Met de fiets

Jonggivers doen geen vergaderingen met de fiets. Daarop zijn twee uitzonderingen mogelijk:

- Tochten op afgebakend parcours: begeleide tochtjes in het Zoniënwoud kunnen wel, net zoals een deelname aan de Gordel. Dit zijn tochten die volledig op een afgebakend parcours gebeuren. Gewone fietstochten op de openbare weg doen we niet. Check voor je vertrekt de fietsen en zorg ervoor dat iedereen een fietshelm en een fluo-vestje draagt (zelfs overdag).
- Wieltjesvergaderingen: vergaderingen waarop leden bijvoorbeeld een skateboard of in-lineskates mogen meebrengen, kortom alles wat wieltjes heeft. Dit kan wel, op voorwaarde dat deze vergadering op een pleintje of speelplaats plaatsvindt.

3.2.6 Droppings

Onze groep organiseert geen droppings voor jonggivers. De brochure "Veilig Gedropt" van vksm verbiedt droppings "langs verharde openbare wegen in de weekendnachten". Vksm

MooiBos-Lievens verkiest geen droppings te organiseren, niet vanuit Mooi-Bos en ook niet op kamp, voor geen enkele tak.

Droppings worden exclusief voorbehouden voor de totemisatie. De dropping wordt dan wel opgevat als een soort postentocht, waarbij de leden regelmatig posten tegenkomen voor een eventuele opdracht of gewoon als controle. Het is te verkiezen dat de dropping plaatsvindt tijdens de avond van het ritueel zelf, bijvoorbeeld om de afstand naar de plaats van het ritueel te overbruggen. De dropping moet voldoen aan volgende kenmerken:

- Streven naar 100% veld en bos
- Volledige verkenning
- Bemande posten onderweg
- Begeleiding tijdens de knelpuntzones zoals hierboven beschreven
- Fluo-materiaal

3.2.7 Bijkomende opmerkingen

Kaartlezen

Als je van je leden vraagt dat ze zich tijdens tochten door veld en bos verplaatsen, moeten ze kunnen kaartlezen en zich oriënteren, vooral als de knelpuntzones op het rootboek aangeduid worden door coördinaten. Jvg's moeten tijdens het jaar voldoende de kans krijgen om op een speelse manier met oriëntatietechnieken om te gaan. Zeker de PL's zouden een relatief moeilijke tocht moeten kunnen afleggen. Een fictief jaarprogramma rond oriëntatie zou er als volgt kunnen uitzien:

- **september-december:** één vergadering met daarin enkele basisvaardigheden:

oriëntatie van de kaart (noord, zuid,...) op de zon en het kompas

leren "lezen" van de kaart: wat is bos, wat zijn hoogtelijnen, wat zijn rode lijntjes of rood-witte lijntjes, ...

- **januari-maart:** één vergadering met daarin meer specifieke vaardigheden rond kompas en inzicht in oriëntatie

coördinaten lezen en zelf bepalen op de kaart

graden bepalen op een kaart en op het terrein afmeten en vice versa

- **maart-juni**

herhaling van de vorige vergaderingen

synthese tijdens een oriëntatieloop, waarin de nadruk moet liggen op het kaartlezen tijdens een tocht.

Vorming

We organiseren per jaar voor jonggivers één of twee vormende activiteiten die met verkeersveiligheid te maken hebben. Dit kan gaan over een sessie EHBO of een spel rond verkeersveiligheid

3.2.8 Test jezelf: zijn volgende stellingen juist of fout. (oplossingen zie bijlage)

1. Het oversteken van een verharde weg kan geen knelpunt zijn.
2. Wanneer er een verhoogde berm is, moet een groep niet aan de linkerkant van de weg lopen.
3. Wat ben ik vergeten op tocht mee te geven als ik enkel ehbo, rootboek, fluo-jasjes en noodbrief meegegeven heb?
4. Bij een totemisatie-dropping is begeleiding bij knelpunten niet nodig.
5. Voor een begeleide ééndaagse met jonggivers is geen verkenning nodig.
6. Zelfs wanneer er een verhoogde berm is langs een verharde weg, moet een groep in deelgroepen gesplitst worden.

3.3 Tochtreglement givers

3.3.1 Algemeen

Givers doen vooral op kamp heel wat tochten: ééndaagses, driedaagses of tochten met de fiets. De voorbereiding van die tochten vraagt heel veel voorbereiding, want buiten een ééndaagse zijn die tochten niet begeleid door leiding. Als je je leden op tocht stuurt, wees er dan zeker van dat die tocht goed voorbereid is. Net als bij de andere takken moet er ook bij kleine verplaatsingen rekening gehouden worden met enkele mogelijke risico's.

3.3.2 Meerdaagse tochten

Vereisten: De tochten op kamp moeten voldoen aan de regel te streven naar 100% veld en bos. De tocht kan vrij grillig verlopen in plaats van in een rechte lijn. Hiervan vind je een illustratie bij de praktische voorbeelden. Het is niet nodig dat de weg kaarsrecht verloopt, of dat een weg de kortste naar een dorp is. Laat je eindbestemming en de weg daar naartoe afhangen van de veld- en boswegen die beschikbaar zijn. Het is belangrijk je leden goed te kennen. Beschouw hen niet als kleine kinderen, want in dat geval werkt het systeem met knelpunten niet. Besef wel dat een stevige veiligheidsmarge nodig is. We proberen hieronder te helpen bij het bepalen van die marge.

Opbouw van de tocht bij de givers

Tochten bij givers gebeuren, in tegenstelling tot de jvg's, langs een parcours dat niet vooraf is aangeduid op de kaart. Stelt zich hier het probleem: hoe kan je die tocht verkennen en knelpunten aanduiden op de kaart als de route vooraf niet vaststaat? Bij de verkenning van de tocht ga je als volgt te werk:

- Bepaal eerst de gewenste weg die de givers moeten afleggen
- Zet mogelijke knelpunten en posten op die weg uit
- Verken de weg en kies de veiligste knelpunten uit

Als je een weg hebt uitgestippeld op de kaart, probeer je tijdens de verkenning eerst de meest veilige *knelpunten* te zoeken. Als er ergens een steenweg moet overgestoken worden, probeer dan de veiligste oversteekplaats te vinden (niet in de buurt van scherpe

bochten, niet net achter een steile helling,...). Deze punten worden op het rootboek aangeduid en zijn punten waar de givers verplicht langs moeten. Anderzijds kan je ook "poster" aanduiden: dit zijn punten waar de leden moeten langsgaan en die de groep in een bepaalde richting uitsturen, in dit geval dus veld en bos. Met een post kan je een groep dus rond een dorp laten gaan, in plaats van langs de verharde weg. Op die posten kan je eventueel een spelelement invoeren: er moet een papiertje opgehaald worden, of de groep moet er een foto van zichzelf nemen,... Automatisch tekent er zich door de plaatsing van knelpunten en posten een patroon af waarlangs de groep moet: dit patroon moet zo veilig mogelijk zijn en zoveel mogelijk bos en veld aandoen. Tracht de meest waarschijnlijke weg tijdens de verkenning af te rijden en zo te ontdekken of er zich bijvoorbeeld niet te veel privé-bossen op het traject bevinden. Die gegevens kunnen bij op het rootboek geplaatst worden. *Kortom: de verkenning bij de givers spitst zich toe op het uitlijnen van een parcours langs bos en veld, door de bepaling van verplichte knelpunten en posten.*

Voorbereiding:

- **Volledige verkenning:** Op kamp worden tochten (ééndaagse, tweedaagse en driedaagse) voorbereid door ze te verkennen, van begin tot einde. Dit gebeurt op de tocht dag, te voet of met de fiets. Streef naar 100% veld en bos.
- **Opstellen van een rootboek:** tijdens de verkenning stel je een rootboek op. Dat wil zeggen dat je naar knelpunten kijkt: punten waar mogelijk gevaar bestaat. Deze punten kunnen zijn:

Volgens aard van de weg:

- plaatsen waar een weg moet overgestoken worden
- bebouwde kommen van dorpen
- alle stroken betonnen weg:

Volgens moeilijkheidsgraad van inschatting:

- alle stukken weg waar de zichtbaarheid zeer laag is: korte bochten of steile hellingen waarachter aankomende voertuigen verborgen worden. In deze omstandigheden is het volgen van zo'n weg af te raden. Het oversteken van de baan in de buurt van bovenvernoemde hindernissen is ook ten zeerste af te raden.
- alle stukken weg waar de inschatting van snelheid moeilijk is: op kleine rechte wegen, vooral in de Ardennen, komen wagens vaak sneller aan dan men denkt.

In dit rootboek duidt je deze punten aan (zie praktisch gedeelte).

Vermijden van knelpunten: Het is te verkiezen dat bovenstaande situaties zoveel mogelijk vermeden moeten worden, en zelfs helemaal. Alleen in het geval dat er geen alternatief kan gevonden worden, kan je je tocht via die weg afleggen.

Overlegmoment: Op het einde van de tocht dag wordt er overlegd tussen leiding en groepsleiding. Aan de hand van je rootboek moet je een schets kunnen geven van hoe de tocht eruit ziet. Eventueel is bijsturing mogelijk. Het overlegmoment gaat over volgende punten:

- Hoe verloopt de tocht? Zijn er alternatieven mogelijk?

- Zijn er knelpunten?
- Welke begeleiding is nodig tijdens de knelpunten?
- Afspraken omtrent de praktische begeleiding tijdens de knelpunten (vervoer van leiding, ...)
- Zijn er posten nodig?

Logistieke voorbereiding: Doe dit niet de dag zelf, maar zeker één dag voor de aanvang van de tocht. Voorzie

- EHBO (zie lijst in bijlage),
- GSM: een groep moet op tocht moet een gsm meehebben, die enkel in uiterst noodgeval mag gebruikt worden
- Rootboek (zie formulier in bijlage),
- Noodbrief (zie formulier in bijlage),
- fluo-materiaal

Briefing: voor de tocht worden de leden gebriefd. Neem daar gerust de tijd voor. Volgende zaken moeten tijdens de briefing zeker aan bod komen:

- Overloop het meegegeven materiaal: vermeld dat EHBO, rootboek, noodbrief, fluo-materiaal e.d. worden meegegeven.
- Overloop algemene regels van groepsgedrag op de weg (niet liften, links lopen op berm, fietspad of trottoir, anders op de rijweg, systeem van knelpunten uitleggen,...).
- Overloop rootboek: overloop met de givers het rootboek. Duid de knelpunten op de kaart aan. Overloop de regels die op die plaats van toepassing zijn. Vraag verantwoord gedrag.
- Overloop praktische afspraken: wanneer en waar op welke plaats. Wijs op de noodbrief in geval van ernstige problemen.
- Geef de gsm in vertrouwen aan een verantwoordelijke giver. Wijs erop verantwoord met dit tuig om te springen.

Begeleiding:

Begeleiding tijdens knelpunten: In de knelpuntzones (zie boven) zijn enkele maatregelen mogelijk om de groep zo veilig mogelijk de tocht te laten verderzetten, gaande van passief tot actief, van minder ingrijpend tot ingrijpend:

- *Instructie:* leiding vertelt aan de leden waarom dit knelpunt precies zo gevaarlijk is en waarop gelet moet worden. Dit gebeurt voor het knelpunt doorgestoken wordt. Een steile helling van waarachter auto's kunnen opdagen, wordt door een uitgelaten groep immers niet als gevaarlijk aangezien. Een instructie bij de givers zou kunnen zijn om de groep op een langere verharde weg op te splitsen in deelgroepen (zie verder). Bij de jvg's daarentegen is dat niet het geval omdat zij al in patrouilles lopen.
- *supervisie:* leiding kijkt toe of leden verantwoord de weg oversteken of langs de baan lopen. Dat wil zeggen dat de leiding nagaat of de leden op dat moment de basisregels naleven: dat gaat voornamelijk over het links lopen, achter elkaar stappen en de algemene oplettendheid. Zingen kan bijvoorbeeld leuk zijn, maar

vertel je leden gerust dat dat op een verharde weg niet altijd aan te raden is. Bij supervisie komt leiding enkel tussen als leden tegen voornoemde regels zondigen.

- *Begeleiding*: de leider neemt actief plaats tussen de groep en wandelt mee. Dit kan mogelijk zijn omdat bijvoorbeeld een langer stuk betonnen weg gevolgd moet worden of omdat een drukke steenweg moet overgestoken worden. Het verschil met supervisie is dat de leider van nabij de groep volgt en dadelijk kan ingrijpen als bijvoorbeeld iemand plots de straat overloopt.

De begeleiding ter plekke hangt af van de moeilijkheid van het knelpunt: hoe moeilijker, hoe ingrijpender. Voor de meeste plekken zal begeleiding of supervisie nodig zijn. Alleen als het knelpunt echt goed in te schatten is, kan er instructie gegeven worden, al of niet in combinatie met supervisie. Er kan als er gegronde redenen zijn, beslist worden om een knelpunt niet te begeleiden.

Let op met een te strakke begeleiding tijdens knelpunten. Je givers moeten zelf initiatief kunnen nemen; dat hoort immers bij scouting. Probeer wel, door het hele schema te doorlopen, je leden ervan te overtuigen dat nonchalance of machogedrag op de weg niet thuishoren. Streng optreden tegen onverantwoord gedrag op de weg kan, ook bij givers. Geef hen de kans om verantwoordelijkheid op te nemen, maar wie buiten de lijnen kleurt, moet op zijn plaats gezet worden.

3.3.3 Andere (begeleide) tocht op kamp

Givers doen wel eens een begeleide ééndaagse. Hiervoor moet je een aantal principes toepassen:

- **Vorbereiding**: hier moet het hele schema van verkenning en opstellen van een rootboek doorlopen worden.

Begeleiding van de groep tijdens knelpunten:

- **Verdeling leiding**: verdeel de leiding over de groep. Er moet telkens één leider vooraan en één achteraan plaatsnemen. Die achteraan kan de groep in het oog houden, die vooraan neemt eventueel gevaar het eerst waar. Indien er meer dan twee leiders zijn, verspreiden die zich extra over de groep.

- **Loop links**

- **Loop achter elkaar indien geen trottoir**

- **Opsplitsen van de groep**: indien de tocht langs stukken verharde weg zonder trottoir of verhoogde berm loopt EN als er voldoende leiding is, wordt de groep opgesplitst in gelijke delen (bijvoorbeeld twee maal zes). Die groepen worden dan elk begeleid door idealiter 2 leiders, indien dat niet kan minstens één. Tussen elke groep wordt er een honderdtal meter gelaten, voldoende om eventueel doorgaand verkeer te laten passeren. Het opsplitsen van groepen is belangrijk omdat bewezen is dat men in kleine groepen meer geconcentreerd is, en vooral omdat een kleine groep makkelijker links van de weg loopt. Meer mensen nemen vaak meer plaats in op de weg.

- **Oversteken van de weg**: bij het oversteken van de weg neemt ideaal gezien één leider de kop van de groep, één blijft in het midden van de weg staan om de leden daar in het oog te houden of tot spoed aan te manen, en een derde leider blijft aan de rand van de weg staan vanwaar de leden oversteken. Deze derde man houdt mee de weg in de gaten en kan bij

eventueel gevaar overstekende leden nog fysiek tegenhouden. Deze regel geldt vooral voor de jongere takken.

- **Uitleggen van regels:** givers moeten op hun leeftijd begrijpen waarom een regel bestaat, zeker als ze al sinds de kapoenen of welpen bij de groep zijn. Probeer een cultuur te maken van deze regels, dan worden ze door de leden beter begrepen en intelligenter toegepast.

- **Fluo-materiaal:** bij elke tocht waar er kans is dat men door de nacht moet, is fluo-materiaal onontbeerlijk. Voorzie voor iedereen een lichtgevend vestje, en daarenboven eventueel nog een witte lamp voor de eerste in de groep, en een rood lampje voor die achteraan loopt.

3.3.4 Kleine verplaatsingen op kamp en tijdens het jaar

Op kamp moet je de korte verplaatsingen voor givers niet verkennen. Toch is ook hier waakzaamheid nodig., de principes hierboven beschreven blijven dus grotendeels gelden.

- **De verdeling van de leiding:** of je nu naar de metro gaat of naar het zwembad, de leidingsverdeling blijft als volgt: één leider vooraan en één achteraan. Spreek vooraf af wie welke post inneemt.

- **Compact houden van de groepen:** de verdeling van de leiding heeft geen zin als de groepen niet compact worden gehouden. Op die manier kan je je leden best in het oog houden. Als de groep heel lang uitgerokken is, gebeurt het wel eens dat een klein groepje leden de straat oversteekt, of dat na een pesterij iemand plots de straat oploopt. Als alle leiders ergens tezamen lopen (wat maar al te vaak gebeurt), kan niemand ingrijpen. De leider die vooraan loopt, zal waarschijnlijk af en toe eens halt moeten houden bij een oversteekplaats de rest te laten bijbenen. Maak ook hier vooraf afspraken over.

- **Het oversteken van de weg:** één leider loopt voorop, eentje blijft in het midden en een derde blijft op de stoepwand.

- **Links lopen indien geen trottoir**

- **Achter mekaar lopen indien geen trottoir**

- **Groepen opsplitsen indien geen trottoir en indien voldoende begeleiding**

- **Uitleggen van regels:** betrek je leden bij het hoe en waarom van de regels: vertel hen waarom het belangrijk is dat er links gelopen wordt, waarom de leiding zich verdeelt over de groep,...

- **Fluo-materiaal** dragen wanneer het donker is: ieder een fluo-vestje, met eventueel vooraan in de groep een wit en achteraan een rood lichtje.

Al deze dingen vragen wat meer discipline en afspraak. Als er vanaf de kapoenen consequent met deze regels omgesprongen wordt, raken de leden er snel aan gewoon.

3.3.5 Met de fiets

De wet

Als fietser alleen moet je...

- De fietspaden gebruiken
- Bij gebrek aan fietspaden de rijbaan volgen, maar je mag ook parkeerzones en de gelijkgrondse bermen gebruiken die rechts in de rijrichting liggen.
- Zo rechts mogelijk fietsen. Je mag met twee naast mekaar rijden, behalve wanneer:
 - het onmogelijk is om een tegenligger te kruisen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.
 - Er in de bebouwde kom achteropkomend verkeer in aantocht is.
- Je arm uitsteken als je van richting zult veranderen, behalve als dat je veiligheid (evenwicht) in gedrang brengt.

Als fietser in groep volg je ofwel de regels als individuele fietser, ofwel de regels die gelden voor wielertoeristen. In dat laatste geval heb je meer mogelijkheden, maar ook meer verplichtingen! In elk geval moet je dan in groep blijven.

- Gebruik van de fietspaden is niet verplicht
- Je mag altijd met maximum twee naast mekaar rijden.
- Op een rijbaan zonder rijstroken mag je niet meer dan de breedte van één rijstrook gebruiken of de helft van de rijbaan.
- Op een rijbaan met rijstroken gebruik je alleen de rechter rijstrook.
- Van 51 tot 150 fietsers zijn minstens 2 wegkapiteins en 2 begeleidende auto's verplicht. Van 15 tot 50 fietsers zijn 2 wegkapiteins en 1 of 2 begeleidende auto's toegelaten.

Het is aangeraden om bij de tochten met givers de regels voor individuele fietsers te volgen.

De voorbereiding

Givers maken regelmatig tochten met de fiets. Geen eenvoudige opgave, want vele leden fietsen bijna nooit tijdens het jaar en dus is de fiets ook vaak niet in orde. Enkele algemene regels voor de voorbereiding:

- **Verken de weg:** een verkenning van een fietstocht is noodzakelijk! In principe moet je de weg van A tot Z afrijden (dit kan met de wagen) zodat je kan inschatten waar de moeilijkheden liggen. Probeer zoveel mogelijk wegen met fietspad in te lassen, liefst dan nog een fietspad dat afgescheiden is van de rijbaan. Plan een route in een omgeving met zo weinig mogelijk te verwachten risico's (vermijd drukke wegen, moeilijke oversteekplaatsen).
- **Maak een rootboek:** duidt aan op een rootboek waar de gevaarlijke punten zijn: oversteek van grote wegen, steile afdalingen, korte bochten. Het is al meermaals gebeurd dat leden tijdens een fietstocht naar de kampplaats uit de bocht vlogen of in een afdaling slipten. Dit kan je vermijden door een grondige verkenning, en door een briefing onderweg: vertel je leden voor een hindernis waarom een plaats gevaarlijk is, en waarop ze moeten letten. In feite moeten je givers op de hoogte blijven van hoe de tocht er de volgende kilometers gaat uitzien.
- **Voorzie fluo-materiaal en helmen:** helmen zijn nog niet verplicht op onze wegen, voor de verplaatsingen van onze groep daarentegen wel. De groep heeft helmen, sommige leden ook; dat zou moeten volstaan zodat iedereen met een pot op zijn hoofd kan fietsen. Eventueel kan de groep zelf helmen aankopen, of de leden

aanzetten dat te doen. Geef ook iedereen een fluo-vestje, dat verhoogt ook overdag de zichtbaarheid van de groep.

- **Voorzie EHBO-materiaal:** zie lijst achteraan
- **Voorzie fietsgerief**

De begeleiding

- Controleer de fietsen: essentieel voor je op tocht vertrekt. Werken de remmen, hebben de fietsen een licht en de noodzakelijke fluo-strips?, zitten er nog groeven in de banden?, werken de versnellingen?, is de ketting niet doorgeroest? Het is zelfs te verkiezen om op een vergadering voor het kamp de fietsen al te controleren, zodat reparaties of aanpassingen nog mogelijk zijn. Vertrek niet voor alles in orde is.
- Kijk na of eventuele bagage stevig is vastgemaakt op de fiets.
- Briefing: brief de leden voor de tocht over de weg die je gaat nemen en welke moeilijkheden er eventueel te verwachten zijn. Druk erop dat het geen wedstrijd is en dat de instructies er zijn om opgevolgd te worden. Vraag correct gedrag en voldoende concentratie.
- Vertel ook dat er onderweg regelmatig aanwijzingen zullen gegeven worden over mogelijke hindernissen.
- Voorzie voldoende begeleiding: één begeleider per vijf fietsers is noodzakelijk. Vraag desnoods een andere leider of foerier om mee te fietsen.
- Regels tijdens het fietsen: pas de volgende regels nauwgezet toe.
 - Iedereen rijdt op het fietspad als er één is
 - Volgens de wet mag je met twee naast mekaar rijden. We verkiezen dat niet te doen: een groot deel van de wegen naar een kampplaats toe zijn gewestwegen en te druk om met twee naast mekaar te rijden. Bewaak deze regel streng! Alleen op zeer rustige en vooral overzichtelijke wegen kan je met twee naast mekaar rijden. Kijk ook toe dat op dat moment iedereen geconcentreerd blijft en niet over de helft van de baan gaat rijden.
 - Geen wedstrijd: fietstochten bij de scouts zijn een originele, toffe en milieuvriendelijke manier van verplaatsen. De sportieve prestatie is bijkomstig. Er worden dus geen wedstrijdje gehouden.
 - Eén leider rijdt vooraan, één achteraan
 - Rijd in deelgroepen op grote wegen: grote groepen kan je opsplitsen, als je met voldoende leiding bent. De concentratie ligt dan hoger en de kans op "kettingbotsingen" is veel kleiner.
 - Hou rekening met de groep: de verschillen in fietsconditie zijn vaak heel groot bij givers: de ene spurt een helling op, de andere moet afstappen. Pas je snelheid als begeleider aan aan de groep, hoe goed je ook fietst. Zorg er vooral voor dat de snelheid in afdalingen niet te groot wordt. Daarom moet een leider vooraan fietsen; de leden mogen hem niet voorbij.
 - Verlies niemand uit het oog: het is een bekend verhaal: na het eten vertrekt de groep terwijl er eentje nog aan het inpakken is, of iemand stopt om zijn ketting terug op het rad te leggen en de rest is verdwenen. Zorg ervoor dat de leiding verspreid rijdt en attent is voor achterblijvers.

- Een fluitje kan wonderen doen om anderen te waarschuwen voor aankomende auto's, wanneer er halt moet gehouden worden, etc... Je kan eventueel een code afspreken: 1xfluiten om rechts te rijden, 2x om te stoppen,...

3.3.6 Droppings

Onze groep organiseert geen droppings voor givers. De brochure "Veilig Gedropt" van vvksm verbiedt droppings "langs verharde openbare wegen in de weekendnachten". Vvksm MooiBos-Lievens verkiest geen droppings te organiseren, niet vanuit Mooi-Bos en ook niet op kamp, voor geen enkele tak.

Droppings worden exclusief voorbehouden voor de totemisatie. De dropping wordt dan wel opgevat als een soort postentocht, waarbij de leden regelmatig posten tegenkomen voor een eventuele opdracht, of gewoon als controle op de knelpunten. Het is te verkiezen dat de dropping plaatsvindt tijdens de avond van het ritueel zelf, bijvoorbeeld om de afstand naar de plaats van het ritueel te overbruggen. De dropping moet voldoen aan volgende kenmerken:

- Streven naar 100% veld en bos
- Volledige verkenning
- Bemande posten onderweg
- Begeleiding tijdens knelpunten zoals beschreven in "niet-begeleide tochten"
- Fluo-materiaal

3.3.7 Bijkomende opmerkingen

Kaartlezen

Je leden langs veld en bos sturen vereist een goed oriëntatievermogen en kaartleestechnieken. Doe tijdens het jaar of op weekends daarom een goede oriëntatietocht.

Vorming

Voor givers wordt één of tweemaal per jaar een vormende activiteit rond verkeersveiligheid georganiseerd. Dit kan gaan over een EHBO-sessie, of een verkeersquiz... Laat je verbeelding maar werken.

3.3.8 Test jezelf: zijn volgende stellingen juist of fout (oplossingen zie bijlage)

- 1. Op elk knelpunt moet voor de givers een leider staan.**
- 2. Een knelpunt is hetzelfde als een post**
- 3. Een bebouwde kom van een dorp kan nooit een knelpunt zijn**
- 4. Als er een verhoogde berm is, moet een groep nooit opgesplitst worden.**
- 5. In groep met fietsers mag je altijd met twee naast mekaar rijden.**

4 Jaarplanning omtrent verkeersveiligheid

September:

- Verdeling veiligheidsmappen onder nieuwe leiding
- Opnaaien fluo-linten bij nieuwe leden
- ophalen oude fluomappen en verdelen nieuwe fluomappen

Oktober-december:

- Leidersweekend met vormingsmoment rond tochtenreglement
- Vormende activiteit van givers of jvg's
- Eerste oriëntatie-activiteit voor jvg's
- Evaluatie op groepsraad over het in praktijk brengen van de regels voor kleine verplaatsingen

Januari-mei:

- Vormende activiteit van givers of jvg's
- Tweede en eventueel ook derde oriëntatie-activiteit voor jvg's

April-mei:

- Fietsvergadering voor givers met nazicht fietsen, indien later met de fiets op kamp

Juli:

- Nazicht van EHBO-koffer
- Nazicht van fluomateriaal
- fietstocht givers: nazicht fietsen en controle aantal fietshelmen

Voorkamp:

- Bepalen tochtdag
- uitvoeren tochtdag: verkenning en 's avonds evaluatiemoment

Kamp:

- nauwkeurige logistieke voorbereiding en begeleiding van tochten

5 Praktische voorbeelden

De voorbereiding:

Het rootboek. Je hebt twee soorten rootboeken (formulieren zie verder): een rootboek om je tocht als leider voor te bereiden (het leidingsrootboek), en het rootboek dat je aan de leden meegeeft op tocht (het tochtrootboek). Het tochtrootboek stel je op na de voorbereiding van de tocht.

Aanduiden van knelpunten. Tijdens de verkenning zoek je zoveel mogelijk bos en veld, en duid je knelpunten aan op het leidingsrootboek (zie formulier in bijlage). Voor de knelpunten gebruik je een plaatsaanduiding: het gemakkelijkst is te werken met coördinaten. Dit veronderstelt uiteraard wel dat je leden geleerd hebben wat coördinaten zijn.

Aanduiden "Beschrijving knelpunt". Hier noteer je op het leidingsrootboek hoe het punt eruit ziet: is de bocht scherp?, hoe lang is het stuk betonnen weg?, is er een goede zichtbaarheid?,... Met je leidingsrootboek moet je tijdens de bespreking met de groepsleiding een aanduiding kunnen geven van hoe het knelpunt eruit ziet.

Aanduiden "Suggestie begeleiding". In dit deel stip je aan welke begeleiding je bij dat knelpunt gepast vindt: instructie, supervisie of begeleiding.

Invullen tochtrootboek (zie formulier in bijlage). Nadat het overleg met de groepsleiding is afgelopen, vul je het tochtrootboek in (het rootboek voor de leden). Hier duid je volgende dingen op aan:

- de knelpunten: d.m.v. coördinaten
- beschrijf kort het knelpunt: gevaarlijke bocht, lang stuk betonnen weg.
- De "waar let je op?": geef enkele instructies mee: loop achter mekaar, links van de weg, of voor givers: splits je in deelgroepen,...

Invullen noodbrief. Hier vul je gewoon de gevraagde gegevens in: noodtelefoon, plaats en uur van afspraak.

- Je vult de posten in op de noodbrief: d.m.v. coördinaten geef je de "posten" aan, dit zijn de punten waar de leden verplicht langs moeten. Posten zijn vooral bedoeld om givers bos- en veldwegen te laten gebruiken. Ze duwen de leden in een bepaalde richting die daarom niet de kortste is. Op die posten kan je een opdracht verzinnen: ofwel zet je er een leider, ofwel laat je hen een foto van zichzelf nemen, ofwel moeten ze er gewoon een papiertje meenemen of een papiertje achterlaten als bewijs, ofwel kan je er gewoon niks doen als je vertrouwen hebt in je leden. Voorzie creatieve sancties als je leden de posten niet aandoen. Tijdens de briefing voor de tocht benadruk je best het belang van die posten.

De praktische voorbeelden

Hieronder vind je twee praktische voorbeelden van kaarten die je op de bladzijden hierna vindt. De tocht- en leidingsrootboeken zijn ook toegevoegd. Let op: de beschrijving van de knelpunten is fictief. Bij de uitwerking ervan is geen rekening gehouden met een eventueel verschil tussen jvg's en givers.

Voorbeeld A (tocht Amonines-Marcourai)

100% veld en bos: loopt nagenoeg volledig door bos en veld. Door een wijde boog naar het oosten ontloopt de tocht enkele dorpen.

Knelpunten: er zijn drie knelpunten, omgeven door een vierkant en op de weg aangeduid met een stippellijn: één in het begin verharde weg door een bebouwde kom, één in het

midden langs een verbindingsweg en één op het einde verharde weg naar een bebouwde kom.

Leidingsrootboek (zie verder). Het leidingsrootboek vermeldt volgende gegevens:

De coördinaten waartussen de knelpunten zich bevinden. (*UTM-coördinaten, zie tochten boek*)

Een beschrijving van de knelpunten

Een mogelijke begeleiding:

Knelpunt 1 (Amonines): hier moet 300 meter door de bebouwde kom gelopen worden. De gesuggereerde begeleiding is supervisie. Hier zijn een paar argumenten voor: het knelpunt bestaat niet uit een drukke hoofdbaan, er zijn geen haakse bochten, de zichtbaarheid is goed en er is een trottoir langs de straat. De leiding zal dus enkel vanop afstand in het oog houden dat de leden op het trottoir lopen, liefst links.

Knelpunt 2 (Laidprangleux): dit is een tamelijk drukke verbindingsweg. De gesuggereerde begeleiding is participatie. De argumenten: twee onoverzichtelijke bochten voor en na het stuk dat de groep doormoet. Er is een gelijkgrondse berm. De leiding zal dus meestappen in de groep of patrouille en de groep aanzetten om links op de gelijkgrondse berm te lopen.

Knelpunt 3 (Marcourai): dit is een doodlopende, vrij rustige weg die naar het centrum van het dorp leidt. De gesuggereerde begeleiding is supervisie, alhoewel de leiding evengoed kan participeren omdat het eindpunt vlakbij is.

Tochtrootboek (zie verder). Het tochtrootboek vermeldt volgende gegevens:

De coördinaten van de knelpunten

Een korte beschrijving van aandachtspunten: vb. knelpunt 2: opgepast bochten

Gedragsregels: vb. knelpunt 2: links lopen, gelijkgrondse berm gebruiken, achter mekaar lopen.

Posten. De posten worden toegevoegd als punten waar de leden verplicht langs moeten. Ze dienen als spelelement of om in het geval van vooral de givers de groep langs veld en bos te laten gaan. De posten worden aangeduid op de noodbrief. In het geval van deze tocht moet je met je posten je leden aanzetten om door het bos te gaan, in plaats van de weg van Amonines richting Devantave te nemen. Wij verkozen drie posten te plaatsen. Nog even herhalen: het is dus niet verplicht om posten te bemannen; bij givers kan het dienen als spelelement en als richtingaanwijzer, bij jvg's is het raadzaam om posten toch te bemannen.

Voorbeeld B (Jamodenne-Waillet)

100% veld en bos. De tocht loopt dankzij een noordelijke omweg in de eerste helft van de tocht voor 90% langs veld en bos. Nochtans komt dit fragment van een kaart met veel bebouwing.

Knelpunten. Bij deze tocht zijn er drie knelpunten: in het begin en op het einde door de bebouwde kom, en in het midden bij de oversteek van een drukke steenweg. De oversteek van de spoorweg is geen knelpunt omdat er een brugje is.

Leidingsrootboek. Op het leidingsrootboek heeft de leider tijdens de verkenning volgende zaken genoteerd:

De coördinaten waartussen de knelpunten zich bevinden

Een beschrijving van de knelpunten

Een mogelijke begeleiding:

Knelpunt A: dit knelpunt loopt langs een vrij rustige doch smalle baan. De afstand bedraagt ongeveer 1 kilometer. De gesuggereerde begeleiding is supervisie. Voor givers zou eventueel op het tochtrootboek kunnen vermeld worden dat de groep zich moet opsplitsen, hoewel de afstand verharde weg misschien wel wat kort is.

Knelpunt B: Dit is het volgen van 200 meter steenweg met verhoogde berm, met daarna een oversteek van de steenweg. De suggestie is participatie, omdat het een drukke baan is waar de snelheid hoog ligt. In de onmiddellijke omgeving is ook geen beter alternatief te vinden. De leiding stapt dit stukje mee, zorgt dat iedereen links loopt, achter mekaar, op de verhoogde berm en begeleidt de oversteek.

Knelpunt C: Dit is een stuk van 500 à 600 meter naar de bebouwde kom van een dorp. De voorgestelde begeleiding is participatie: omdat het een vrij drukke verbindingsweg is en er in het midden een vrij haakse bocht is.

Tochtrootboek. Volgende gegevens worden vermeld:

De coördinaten waartussen de knelpunten zich bevinden.

Een korte beschrijving van het knelpunt

Enkele gedragsregels voor elk knelpunt

Posten. De posten bij deze tocht (verplichte punten tijdens de tocht) lijken hier vrij logisch: het kruisje aan de bocht in de bosweg ten noorden van Jamodenne is nodig om de leden richting bos te sturen, en hen ervan te weerhouden de grote weg naar Aye te nemen. Verder denken we dat knelpunt 2 tevens ook een post kan zijn. Uiteraard zijn vooral de posten voor givers nuttig want zij krijgen geen vooraf uitgestippeld parcours. JVG-leiding stelt een aantal knelpunten in, en kan daartussen nog een paar posten plaatsen.

BIJLAGEN

Formulier leidingsrootboek

Formulier tochtrootboek

Formulier noodbrief

EHBO-benodigdheden voor een tocht

Checklist knelpunten en evaluatiemoment

Oplossingen Test Jezelf

Kamp:.....
 Groep..... / Patrouille:.....
 Beginpunt:..... Eindpunt:.....
 Eendaagse/Tweedaagse/Driedaagse/Fietstocht (omcirkel)

Plaatsaanduiding knelpunt	Beschrijving knelpunt	Suggestie begeleiding
1	☐ instructie ☐ supervisie ☐ participatie
2	☐ instructie ☐ supervisie ☐ participatie
3	☐ instructie ☐ supervisie ☐ participatie

Kamp:.....
 Groep..... / Patrouille:.....
 Beginpunt:..... Eindpunt:.....
 Eendaagse/Tweedaagse/Driedaagse/Fietstocht (omcirkel)

**Plaatsaanduiding
 knelpunt**

Beschrijving knelpunt

Weggedrag

1
2
3

Noodbrief

Kamp:.....
Groep..... / Patrouille:.....
Beginpunt:..... Eindpunt:.....
Eendaagse/Tweedaagse/Driedaagse/Fietstocht (omcirkel)

Uur van afspraak:.....kamptijd/geen kamptijd
Plaats van afspraak:.....

Noodnummer leiding:.....
Ons gsm-nummer:.....

Posten (punten waar je langsmoet):

-
-
-
-
-
-

EHBO-benodigdheden voor een tocht

Eerst enkele aandachtspunten:

- Verpak de EHBO in een waterdichte verpakking.
- Controleer de geldigheid van je medicatie voor je op tocht vertrekt
- Schrijf op de verpakking van elke medicatie:
 - Waarvoor het dient: bijvoorbeeld "diarree"
 - Wat de aangewezen dosis is, vb. één tablet om de vier uur
 - De vervaldatum

Zo kunnen je leden op tocht veel makkelijker te werk gaan als ze eventueel medicatie moeten nemen.

Minimum samenstelling

- wat aspirine of paracetamol, als eenvoudige pijnstiller
- een middel tegen insektebeten
- wat pleisters, liefst op de meter, plus een schaar om af te knippen.
- Een ontsmettingsmiddel
- Een windel van 7 cm breed
- Één groot steriel gaasverband
- Enkele veiligheidsspelden
- Zonnecrème in de zomer, lippenbalsem in de winter, waterdicht verpakt
- Een snelverband

Volgende voorwerpen zijn ook nog sterk aan te raden

- een vetverband (beogaze) voor brandwonden
- eosine ("rood") om kleine wondjes af te dekken en gevoelige plekken te drogen.
- Een naald om blaren open te prikken
- Een kleine schaar
- Steriel verband op rol
- Een middel tegen diarree
- Een windel van 5 cm breed

Checklist knelpunten en evaluatiemoment

Hieronder een **checklist** waarop je moet letten als **je knelpunten** gaat beoordelen:

- Hebben voetgangers duidelijk zicht op de weg?
- Zijn er bochten in de weg?
- Zijn er steile, onoverzichtelijke hellingen?
- Is er een gelijkgrondse berm?
- Is die gelijkgrondse berm goed begaanbaar?
- Kan de hele groep makkelijk op de gelijkgrondse berm?
- Hoe snel mogen auto's hier rijden?
- Hoe breed is de weg?
- Hoe lang duurt deze weg of dit knelpunt?
- Is er in de buurt een beter alternatief?

Hieronder een **checklist** van vragen die tijdens het **overlegmoment** aan het einde van de tocht dag ter sprake kunnen komen.

- Hoe verloopt de weg?
- Is er voldoende bos en veld in de tocht?
- Hoeveel kilometers (naar schatting) bedraagt de tocht?
- Is de tocht te kort/te lang?
- Zijn er veel kaartleestechnieken nodig om de tocht door te komen?
- Zijn er veel knelpunten?
- Hoe is de zichtbaarheid in het knelpunt?
- Is er een gelijkgrondse berm in het knelpunt?
- Kan de groep op de gelijkgrondse berm tijdens het knelpunt?
- Kan de groep op veilige manier links op de rijbaan lopen?
- Hoelang duurt dit knelpunt?
- Denk je dat je leden dit knelpunt aankunnen zonder begeleiding?
- Zijn er alternatieven?
- Welke begeleiding ga je toepassen tijdens een knelpunt en waarom?
- Zijn er posten nodig?
- Hoe ga je de begeleiding tijdens de knelpunten praktisch aanpakken?
- Heb je een wagen nodig en is er hulp nodig van buiten je takleiding?

6 Oplossingen Test jezelf

6.1 Oplossingen Kapoenen-welpen

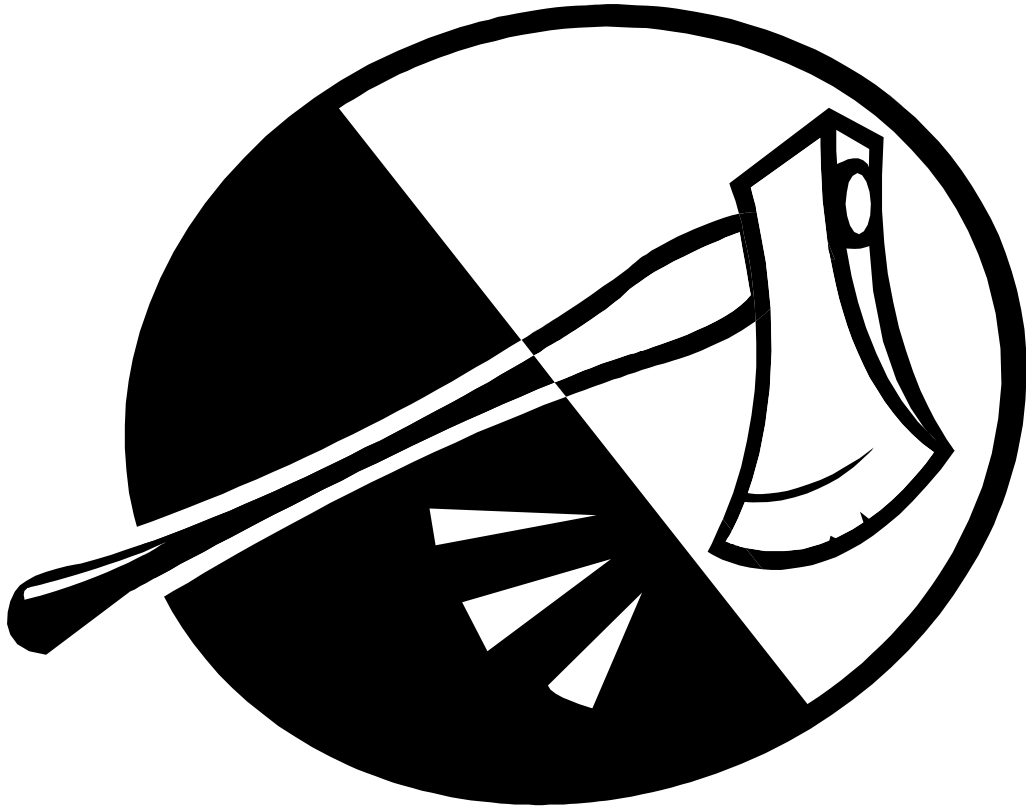
1. Fout
2. fout, alleen opsplitsen als er geen trottoir en geen begaanbare berm is.
3. fout, er moet wel verkend worden maar als de afstand relatief kort is, is een rootboek niet nodig.
4. fout
5. fout. 8 kilometer is al een behoorlijke afstand. Stel het rootboek gerust op, want het kan zijn dat er veel tijd zit tussen de tocht en het moment waarop je de verkenning gedaan hebt.

6.2 Oplossingen jvg's

1. fout
2. fout. Het is altijd veiliger links te lopen. In geval van een trottoir kan je kiezen.
3. GSM
4. fout
5. fout
6. De verhoogde berm moet breed genoeg en begaanbaar zijn. In dat geval is opsplitsen niet nodig. Oordeel zelf ter plekke.

6.3 Oplossingen givers

1. Fout. Voor givers kan een makkelijk knelpunt zonder begeleiding verlopen. Duid dit punt op je leidingsrootboek wel aan als knelpunt en bespreek het.
2. Fout. Een knelpunt is een post, maar een post is geen knelpunt. Een knelpunt is een gevaarlijk punt in de tocht, waar extra begeleiding soms nodig is. Dit punt is ook verplicht, want door je verkenning heb je dit punt als meest veilige uitgekozen. Een post is ook een verplicht punt, maar draagt daarom geen gevaar in zich. Een post is een punt dat je groep in een bepaalde richting moet uitsturen.
3. Fout
4. Fout. Het kan zijn dat de berm niet breed genoeg is en ook niet begaanbaar.
5. Fout. We nemen de regels voor individuele fietsers aan. Dus achter mekaar bij veel doorgaand verkeer en op drukke plaatsen ook achter mekaar.

A1

gemene
veiligheid

INLEIDING

De dynamiek van een ongeval

Drie factoren zijn bepalend voor een ongeval:

- Voorwerpen: Heel vaak is bij een ongeval een object betrokken, een bijl, een fiets, een boom, een rots,... De kwaliteit en de betrouwbaarheid van het gebruikte materiaal is levensbelangrijk, net als het onderhoud en het juiste gebruik ervan.
- Omgeving: Lokaal, sportterrein, bouwwerf, stad, platteland, zee, bos, dag, nacht, zon, regen... zeer veel mogelijkheden die elke omgeving anders maken. Een verkenning door jou vooraf is geen overbodige luxe. Vb. is dat bos toegankelijk?
- Mensen: De leeftijd van een kind of jongere bepaalt voor een groot deel zijn graad van ervaring en verantwoordelijkheidsgevoel. Is het kind angstig of overmoedig? Kan de jongere zelfstandig beslissingen nemen? Kunnen ze risico's inschatten?

Voor je een activiteit uitvoert: Denk goed na over bovenstaande factoren. Elke situatie vergt een andere beveiliging. Op grote hoogte speel je geen spelletjes met de blinddoek. In het donker loop je trager door het bos. Kapoenen laat je niet spelen met scharen. Let op de gezamenlijke mogelijkheden en grenzen van je groep. Een babbel met de ouders kan hierin helpen. Bij de voorbereiding van een activiteit moet je dus steeds deze denkoefening houden.

Dit hoofdstuk lijkt alleen zeer evidente regels te bevatten, toch zijn er enkele concrete tips die navolging verdienen. Bijvoorbeeld het sjoeren met polypropyleentouw voor constructies die mensen moeten dragen, of de afgebakende kapplaats voor jonggivers. Probeer de regels zoveel mogelijk na te leven.

1 VUUR

Vuur is gezellig en warm, maar aartsgevaarlijk in de buurt van gasflessen. Vuur is vriend en vijand.

De kookplaats

- Blijf steeds op veilige afstand van de bosrand met vuur. Vraag aan de boswachter hoeveel meter vereist is.
- Maak nooit vuur waar wortels onder de grond zitten. Vuur verspreidt zich ook ondergronds.
- Hou rekening met het Bosdecreet: maak vooraf afspraken met de eigenaar van het terrein, de boswachter en de brandweer over plaats en tijdstip van houtvuren. Zeker bij het kampvuur op het einde van het kamp is het geen luxe de boswachter of de brandweer ervan te verwittigen.
- Kies altijd voor een vaste kookplaats en hou daarbij rekening met de windrichting (overwegend Zuid-West).

Vuur maken

- Slechts vanaf jonggidsen-jongverkenneren mogen leden zelf vuur maken en mits leiding ervoor zorgt dat het gebeurt in goede omstandigheden. Dat wil zeggen dat er ook toezicht is in de onmiddellijke omgeving tijdens het koken. Spreek dit af onder de leiding wie dit toezicht waarneemt.
- Laat een brandend of uitdovend vuur nooit onbewaakt achter
- Papier en klein hout genieten de voorkeur: gebruik nooit (!) benzine, mazout of ander licht ontvlambaar spul.

Blussen

- Bij grotere vuren: hou bij elk vuur 2 emmers zand binnen handbereik. Na zand, water erover.
- Het principe van blussen: sluit brandbaar materiaal af van de lucht; richt je bluswerk op de basis van het vuur, niet naar de vlammen.

Brandwonden

- Eerst veel water, de rest komt later (zie EHBO)

Koken op houtvuur

- maak je houtvuur niet te hoog: je leden moeten in de potten kunnen roeren.
- Zorg dat de roosters stevig bevestigd zijn.
- De sjonningen moeten stevig zijn en buiten het bereik van het vuur liggen, idem voor sjelsters of tentzeilen.
- Draag hittebestendige handschoenen om potten van het vuur te halen.
- Bak nooit frieten op houtvuur
- Slaat de vlam in de pan, blus dan door een natte doek over de pan te leggen. Blus NOOIT met water.
- Veel brandwonden ontstaan door het afgieten van kokende vloeistoffen. Gebruik handschoenen of droge doeken.

- Welpen en kapoenen koken niet zelf. Jonggivers kunnen dat wel, maar toezicht van leiding is nodig.
- Een zwembroek of badpak zijn voor andere activiteiten.

Bijlen, hamers en zagen

- Controleer het materiaal vooraf, zorg dat er niets los zit en zorg ervoor dat de bijlen voldoende scherp zijn. Een scherpe bijl is minder gevaarlijk dan een botte omdat die trefzekerder hakt.
- Laat nooit iemand in de onmiddellijke omgeving lopen van hak- of slagbewegingen. Voorzie voldoende vrije ruimte rond de werkplaats. *Daarom bakenen we, zeker voor jvg's, een kapzone met kapblok af door middel van balken of touw. Binnen die zone mag alleen diegene die kapt staan.*
- Vermijd het gebruik van bijlen. Het gebeurt veel te vaak dat dikke balken doorgehakt worden. Zagen is veiliger en gaat sneller.
- Laat bijlen en zagen nooit rondslingeren.
- Het gebruik van een driepikkel geniet voorkeur op het in de grond mokeren van palen met een tonhamer.
- Wees streng tegenover elk onverantwoord gedrag met bijlen of zagen.

Hakken

- Begeleid vooraf oefeningen in het hakken; laat ongeoefende leden niet op eigen houtje hakken.
- Vanaf jonggidsen en jongverkenner mag men hakken, als men op de hoogte is van de veiligheidsregels:
 - Draag stevig schoeisel
 - Hak met gespreide benen
 - Leg de balk op een kapblok
 - Hak bij voorkeur met één hand
 - Als je een balk wil ontdoen van takjes, hou die balk dan vast boven het mikpunt
 - Draag een bijl op de juiste manier: neem de kop in de hand met de snede naar voren gericht, de steel tussen midden- en wijsvinger en de duim over de bovenkant. Wees behoedzaam bij het doorgeven van een bijl.

Gasbranders

- Controleer de gasleidingen op defecten of slechte aansluitingen: niet door middel van lucifers, maar wel door zeepsop.
- In de kooktent ligt geen grondzeil.
- Kookvuren bevinden zich best vooraan in de tent. Hou de voorzijde van de tent volledig open wanneer je de vuren gebruikt.
- Scherm gasbekkens af van de wind om uitwaaien te voorkomen.

Kachels

- Al van koolmonoxidevergiftiging gehoord? Let op voldoende verluchting en verwarm geen slaapruintes!

Brand

- Grijp bij het minste vermoeden van brand in: dadelijk evacueren en blussen.
- Leg bij hevig onweer met bliksem tenten in open veld neer. Een vlaggemast in het midden van het terrein is aanbevolen als bliksemafleider. Denk eraan dat bliksem zich na een inslag ook door de grond kan verplaatsen: op een droog grondzeil of een luchtmatras zit je behoorlijk veilig. Blijf in ieder geval uit de buurt van hoogspanningslijnen, prikkeldraad, alleenstaande bomen en heuveltoppen.

2 HOOGTE

Het is sterk afgeraden om op eigen initiatief grote hoogte te gaan verkennen of op grote hoogte met zelfgemaakte constructies te spelen. We beperken ons hier tot het courant werk in scouting.

Enkele algemene regels:

- Neem elk signaal van hoogtevrees ernstig; forceer niemand om in de hoogte of diepte te gaan wanneer hij of zij bang is: moedig je leden aan maar negeer hun angst niet; verdedig hen tegen eventuele overdreven groepsdruk.
- Verken als leiding steeds vooraf het parcours
- Let erop dat iedereen (leden én leiding) altijd beveiligd zijn. Laat het beveiligen met touw en musketons over aan deskundigen.
- Zorg altijd voor degelijk materiaal, vooraf nagekeken door deskundigen.
- Let op de ondergrond (scherpe voorwerpen, andere mensen,...)
- Laat leden nooit zonder toezicht experimenteren met hoogte of diepte
- Graaf geen putten waar 's nachts mensen passeren. Maak na het kamp alle gemaakte putten dicht.

Rotsen en grotten

- Alpinisme en speleologie zijn streng verboden zonder gebrevetteerde begeleiding. De aanvraag van een extra verzekering vooraf met opgave van de erkende monitoren bij het nationaal secretariaat van VVKSM is vereist. Deze activiteiten zijn voorbehouden voor oudere leeftijdsklassen vanaf jonggidsen-jongverkenner.
- Hooggebergte is het terrein van specialisten
- Tijdens avontuurlijke tochten kan je kleine rotsige stukken of spelonken tegenkomen; hier doorheen klauteren is toegelaten voor zover het pad deel uitmaakt van een uitgestippelde wandelroute. Er gaat steeds een leid(st)er voorop en er blijft steeds een leid(st)er achteraan. Verbied speels duwen en trekken.
- Bij volgende officiële clubs kan je terecht voor betrouwbare info:
 - *Vlaamse Bergsport- en speleologiefederatie*
 - Daniel Herrynslaan 155 2610 Wilrijk
 - Tel 03/830 35 60 fax 03/830 36 24
 - *Belgische Alpenclub*
 - Kazernestraat 38 9100 Sint-Niklaas
 - Tel 03/776 60 18 fax 03/777 51 24

Zelfgemaakte torens

- Zorg voor degelijk materiaal (sterk jong hout)
- *Gebruik polypropyleentouw (zoals voor alle belangrijke sjorringen, d.w.z. sjorringen die mensen dragen; tafels, bedden, zithoeken,...)*
- Sjur hoge constructies beneden op de grond en trek ze afgewerkt recht. Zo moet er minder uitvoerig in de hoogte worden gepioneerd. Voor afbraak leg je een hoge constructie beter plat. Lengte is veiliger dan hoogte.
- Laat je adviseren door de Techniekenploeg van VVKSM

Steil klimmen en dalen

- laat iedereen klimmen en dalen op eigen tempo
- er gaat of fietst steeds een leid(st)er voorop en er blijft steeds een leid(st)er achteraan
- bij fietstochten dienen de remmen vooraf te worden gecontroleerd
- matig snelheid bij het afdalen van steile hellingen (niet lopen)

Katrollen, kabelbanen en commandoparcours

- deze installaties veronderstellen een goed doordachte opstelling en gebruik van gekeurd materiaal. Laat het materiaalnazicht, plannen, opbouwen, uittesten en begeleiden van deze activiteit in handen van bekwame personen.
- Reageer onmiddellijk als je denkt dat er onveilige situaties ontstaan; leg desnoods de activiteit stil als je meent dat ze gevaarlijk verloopt. Hou permanent en beslist toezicht.
- Van zeer groot belang zijn: de ondergrond, beveiliging bij het naar boven klimmen en overstappen op de installatie, het klimharnas, de kwaliteit en opspanning (niet te strak) van de kabels, de verankering van de constructie, de helling, het dubbel remsysteem, warmte van schuivende touwen, opvang bij het eindpunt. Overleg al deze aspecten met diegene die als deskundige de zaak in handen heeft.
- Werk best in kleine groep: het verhoogt de concentratie en verlaagt de groepsdruk tot stoerdoenerij.
- Laat je adviseren door de Techniekenploeg van VVKSM

3 WATER

Ploeteren, zwemmen, varen,... het is allemaal leuk maar toch is water het meest complexe van alle risicofactoren. Het kan te koud of te warm zijn, te diep of te ondiep, het kan scherpe voorwerpen bedekken of verraderlijke stromingen verbergen. Als belangrijkste richtlijn geldt hier dan ook terreinverkenning: is het water diep genoeg, is er geen gevaarlijke stroming, is de bodem in orde, is er zichtbare vervuiling,...?

Informeer vooraf bij je leden wie wel goed en wie niet goed kan zwemmen

Hou toezicht, zowel tussen de leden in het water als vanop de oever. Tel regelmatig de hoofden.

Let in het bijzonder op bij onstuimige waterspelen: kinderen kunnen door een onverwachte duw plots in ademnood of paniek geraken.

Baken best een duidelijk gebied af waarin mag worden geplonsd en gezwommen.

Oppervlaktewater is in België nergens drinkbaar

Respecteer elke officiële signalisatie

Stilstaand water is op geringe diepte verrassend koud

Snelstromend water kan gevaarlijk meeslepend zijn; hang ter hoogte van het waterniveau (net onder het wateroppervlak) een dik touw waar men niet voorbij mag en waaraan men zich kan tegenhouden.

Snelstromend water verbergt vaak gladde stenen

Hinder op rivieren nooit scheepvaart

Zwem nooit in stuwmeren, bij sluizen, nabij boten, sterke stroomversnellingen of watervallen.

Aan zee ga je uitsluitend op bewaakte zones te water!

Let bij vloten op dat niemand erdoor glijdt of onder water blijft als het kantelt

Stap nooit in een ogenschijnlijk ongebruikte afwateringstunnel. Vaak verbinden deze tunnels meren of kanalen en treden ze onverwacht in werking

Bouw geen tentenkamp op oevers of in een droogstaande rivierbedding

Stap niet over grote ijsvlaktes zonder uitdrukkelijke toestemming van plaatselijke opzichters

Let op tijdens het koken met heet water en stoom

VERZEKERINGEN

1 Vooraf: Er is iets gebeurd, wat doe je???

1. Blijf kalm en overzie de situatie

Er verschijnt een auto, iemand vliegt uit de bocht met de fiets, iemand schuift een helling af, ... Onverwachte zaken gebeuren per definitie zeer snel. Als leider moet je onder die omstandigheden, hoe moeilijk het ook is, kalm blijven. Niemand is gebaat met paniekerige leiding. Hou jezelf onder controle en analyseer snel de situatie. Stel dus de vraag wat er gebeurd is en wat je ziet. Dus: eerst denken en dan pas handelen.

2. Denk aan je eigen veiligheid.

Hoe egoïstisch dit ook mag klinken, denk steeds aan je eigen veiligheid. Niemand heeft er baat bij als jij ook als slachtoffer naast een ander slachtoffer terechtkomt. Dus: loop niet zomaar de straat op wanneer er nog auto's aankomen, kijk niet te ver over de rand van de helling waarover één van je groepsleden is gevallen.

Als je je eigen veiligheid niet kan garanderen, moet je van het slachtoffer wegblijven!!

3. Zorg voor de veiligheid van het slachtoffer en de omstaanders

Een tweede principe is dat je het slachtoffer in eerste instantie zo weinig mogelijk verplaatst en ter plaatse hulp biedt. Probeer de situatie zo te organiseren dat je slachtoffer veilig ligt of staat. Bijvoorbeeld: stuur iemand van je groep erop uit om naderende automobilisten ervan te verwittigen dat er iets is gebeurd.

Indien het slachtoffer niet veilig ligt, moet je het verplaatsen op voorwaarde dat je hierbij je eigen veiligheid niet in gevaar brengt. Bijvoorbeeld als het slachtoffer op een helling ligt waarbij hij verder kan wegglijden, wanneer hij in het midden van de rijweg ligt, of dichtbij de vlammen of de rook van je kampvuur,... Hou bij het verplaatsen steeds je eigen veiligheid in het oog.

Hetzelfde principe van het waarborgen van veiligheid geldt voor eventuele omstaanders, zoals nieuwsgierigen of leden van je tak. Breng je leden desnoods een eindje weg, als ze in de nabije omgeving niet veilig staan. Als er meerdere leiders zijn, stuur je zeker één met hen mee.

4. controleer en bewaak de vitale functies van het slachtoffer.

Onder vitale functies worden de ademhaling, de bloedvoorziening en het bewustzijn verstaan:

- Is het slachtoffer bewust?
- Ademt het?
- Klopt het hart nog?

Controleer de toestand van het slachtoffer en probeer na te gaan welke letsels en wonden het slachtoffer vertoont. In het deel EHBO vind je hierover een eerste aanwijzing. Indien het slachtoffer bij bewustzijn is, vraag het wat het voelt, waar het pijn heeft, of het zijn ledematen kan bewegen.

5. Roep desgevallend deskundige hulp in

Indien het ongeval van die aard is dat deskundige hulp vereist is, aarzel dan niet om deze in te roepen. Gespecialiseerde diensten staan 24 uur op 24 uur klaar om dergelijke situaties op te vangen.

Vooraleer je iemand erop uitstuurt om deskundige hulp in te roepen, probeer je een overzicht te hebben van de letsels van het slachtoffer en van de plaats van het ongeval. Zeker wanneer je iets overkomt in een bos, is het belangrijk te weten waar je je bevindt. Bepaal je positie op kaart. Zoek op kaart de dichtstbijzijnde huizen.

Wanneer je ploegje uit drie personen bestaat, waaronder het slachtoffer, blijft één persoon bij het slachtoffer en de derde persoon gaat hulp inroepen. Wanneer je groep uit vier leden bestaat, stuur je twee personen om hulp indien de persoon die bij het slachtoffer blijft, voldoende vertrouwd is met de EHBO-technieken. Indien niet, laat je twee personen bij het slachtoffer en stuur je één persoon om hulp. Wanneer je groep uit vijf leden of meer bestaat, stuur je twee personen om hulp. Laat bij voorkeur de personen die vertrouwd zijn met EHBO-technieken bij het slachtoffer. Stuur bij voorkeur mensen met een goede kennis van de plaatselijke taal, met een goed Oriënteringsvermogen en met kennis van kaart en kompas om hulp. Zij hebben de grootste kans om de deskundige hulp zo snel mogelijk ter plaatse te krijgen. Indien het ongeval in de onmiddellijke bewoonde wereld plaatsvond, spelen de vorige principes een kleinere rol.

In België is de dienst 100 de gespecialiseerde dienst bij uitstek om dringende hulp te verstrekken. Indien nodig roept de dienst 100 andere gespecialiseerde diensten op zoals de brandweer. Een dienst 100 kan wel maar efficiënt optreden wanneer hij een exact beeld heeft van de situatie. Wanneer je een ongeval doorgeeft, moet je dus rekening houden met de W's:

Wie? Wat?, Waar?

Wie?

Vermeldt steeds kort wie je bent

Wat?

Vermeld kort de reden van je vraag om deskundige hulp. Vermeld hierbij kort

- de oorzaak
- het aantal slachtoffers
- de omschrijving van hun letsel
- en bijkomende omstandigheden

voorbeeld: We waren op tocht met de jeugdbeweging. We liepen op een smal pad, één van onze leden verloor zijn evenwicht en schoof een boshelling af. Hij is bij bewustzijn, maar kan zijn benen niet bewegen en heeft veel pijn in de rug.

Speciale omstandigheden moeten ook vermeld worden:

- Wanneer een ziekenwagen niet in de nabijheid van het slachtoffer kan komen
- Situaties waarbij het slachtoffer moeilijk uit zijn positie is te bevrijden.
- Omstandigheden die de situatie nog kunnen verergeren of een bijkomend gevaar opleveren. (vb. gevaar voor uitslaande brand)
- Wanneer het ongeval al een tijdje geleden is gebeurd, maar waarbij je pas nu in staat bent om hulp te halen.

Waar?

Vermeld zo bondig en nauwkeurig mogelijk waar je bent (gemeente, wijk of gehucht, straat, nummer). Het is mogelijk dat de plaats van het ongeval moeilijker te localiseren is. Dan probeer je door middel van omschrijvingen je plaats aan te geven: vernoem bijvoorbeeld watertorens, splitsingen, zendmasten, rivieren,...

Verwittig bij ernstige ongevallen ook steeds VVKSM op GSM-nummer :
0474 26 14 01

6. Dien de eerste zorgen toe.

Zie het hoofdstuk EHBO

7. Zorg voor comfort van het slachtoffer

Probeer het comfort van je slachtoffer zoveel mogelijk te verhogen, zeker in afwachting van gespecialiseerde hulp. Dek het slachtoffer toe om alzo afkoeling te vermijden (behalve bij een zonnesteek), ondersteun het slachtoffer met een stoel of een deken, zorg voor een geïmproviseerd hoofdkussen, praat met het slachtoffer en stel hem of haar gerust,...

Verhoog het comfort evenwel niet ten nadele van de eerste hulp. Bijvoorbeeld, wring geen deken onder het slachtoffer bij een beenbreuk. Door het aanbrengen van de deken, beweeg je bijna 100% zeker het been van het slachtoffer, wat niet de bedoeling kan zijn bij een breuk.

2 Verzekeringen

2.1 Wat te doen bij een ongeval?

Er zijn drie soorten ongevallen:

- persoonlijke ongevallen: zoonlief brak een been toen hij de brievenbus ramde
- burgerlijke aansprakelijkheid: de brievenbus van de buurman is stuk
- brand- of stormschade aan het lokaal of aan groepsmateriaal

Bij lichamelijke schade

Bij lichamelijke schade is het essentieel om de arts een geneeskundig getuigschrift te laten invullen. Op vraag kan een medisch attest in het Spaans, Frans, Engels of Duits verkregen worden op het nationaal secretariaat van VVKSM. Als leiding zorg je ervoor dat je het verzekeringsformulier verder invult en zo snel mogelijk aan onze verzekeringsmaatschappij Ethias bezorgt. De verdere afhandeling gebeurt rechtstreeks tussen Ethias en de ouders. De ouders recupereren de kosten bij het ziekenfonds en kunnen het verschil vergoed krijgen van Ethias.

Ernstige ongevallen moet je onmiddellijk melden aan VVKSM. Ook tijdens de weekends en vakantiedagen is steeds iemand bereikbaar via het GSM-nummer: **0474 26 14 01**. Je komt dan terecht op de semafooncentrale. Daar vraagt men om je numeriek bericht in te tikken; dit is het telefoonnummer waarop je bereikbaar bent. Je sluit het bericht af met een hekje. Het Verbond belt zo snel mogelijk terug.

Bij een ongeval met lichamelijke schade gebruik je, per slachtoffer, een formulier met links bovenaan het polisnummer 4024430. Na aangifte van het ongeval, dient het slachtoffer alle stavings- en bewijsstukken van de kosten te bewaren. Na de tussenkomst van het ziekenfonds bezorg je de documenten aan Ethias.

Nodige attesten

1. Apothekersattest

Aangezien voor farmaceutische produkten het ziekenfonds rechtstreeks inde kosten tussenkomt, dient men aan de apotheker een attest te vragen, waaruit blijkt hoeveel het slachtoffer zelf heeft moeten betalen.

2. Ziekenfondsattest

Alle rekeningen voor dokter, ziekenhuis en dergelijke moeten na betaling bij het ziekenfonds ingediend worden. Men vraagt dan aan het ziekenfonds:

- de terugbetaling waarop men recht heeft
- een attest waarop melding gemaakt wordt van :

- de ontvangen medische prestaties en de bedragen die men er zelf voor betaald heeft
- de bedragen die het ziekenfonds voor ieder van die prestaties terugbetaald heeft.

De brand- of stormschade aan het lokaal of aan groepsmateriaal.

Ethias meldt telkens aan het slachtoffer de ontvangst van het aangegeven ongeval en levert hierbij een formulier af waarop het ziekenfonds de gewenste attesten kan inschrijven.

Bij burgerlijke aansprakelijkheid en brand is het soms nuttig een proces verbaal te hebben, maar dat is niet altijd nodig. Het verzekeringsformulier moet in ieder geval zo snel mogelijk naar Ethias gestuurd worden, die dan alles verder regelt met de benadeelden. Bij burgerlijke aansprakelijkheid gebruik je een formulier met links bovenaan het polisnummer 4024430.

Voor alle ongevallen geldt dat je de ouders zo goed mogelijk inlicht. Kinderen hebben veel fantasie en zullen er misschien nodeloos een groots verhaal over maken. Doe eventueel beroep op mensen binnen je groep die al eens een ongeluk hebben meegemaakt om de ouders in te lichten. Als het een serieus ongeluk is, aarzel danook niet om het nationaal secretariaat in te lichten.

Bij schade aan lokaal of groepsmateriaal gebruik je een formulier met links bovenaan het polisnummer 832794 of voor schade aan boten 4099552. Een gedetailleerde schaderaming heb je nodig als attest.

Meer info?

Als je er nog meer over wil weten, kan er altijd eens een gouvbeheerder langskomen. Die hebben altijd een oefenmethodiek klaar voor op een groepsraad.

2.2 De kleine lettertjes

Wie is verzekerd?

- Elke persoon die het lidgeld van VVKSM betaalde voor 31 december van het werkjaar en op de ledenlijst van zijn of haar groep staat, is verzekerd. De minimumleeftijd: 6 jaar (kapeenen) worden voor 1 januari van het lopende werkjaar of in het eerste leefjaar zitten.
- Foeriers en medewerkers die voor een specifieke periode verzekeringsgeld betaalden.

Wanneer ben je verzekerd?

- Tijdens alle toegelaten scouts- en gidsenactiviteiten die gebeuren in aanwezigheid of in opdracht van de leiding.
- Op weg van en naar het lokaal of de plaats van bijeenkomst.
- Zowel bij een verblijf in België als in het buitenland.

2.3 Wat is verzekerd?

2.3.1 *Lichamelijke letsels*

Alle lichamelijke letsels aan leden en leiding als gevolg van een ongeval, tijdens en op weg naar een VVKSM-activiteit in binnen- of buitenland. Dit omvat de medische kosten, tijdelijke arbeidsongeschiktheid (loonverlies) en blijvende invaliditeit.

2.3.2 *Burgerlijke aansprakelijkheid (schade aan derden) en rechtsbijstand (stééds aangifte bij Ethias)*

Van VVKSM tegenover derden

Van VVKSM en leiding tegenover derden

Van VVKSM en leden tegenover derden

Van leden tegenover leden

Voorbeeld: schade aan derden: door vuur, tijdens tocht, op weg van en naar het lokaal, bij het gebruik van boten, fietsen, karren.

2.3.3 *Schade aan lokalen en groepsmateriaal*

Lokalen (zowel in eigendom als in huur) en groepsmateriaal (ook bij transporten en verplaatsing, voor onderstaande risico's:

- Brand (omvat o.m. brand, bliksem, ontploffingen, elektriciteitsschade, arbeidsconflicten en aanslagen, rook- en roetschade,...)
- Storm- en hagelschade (eveneens voor opgestelde tenten)
- Waterschade
- Glasverzekering
- Schade t.g.v. diefstal na inbraak (vanaf 2478,93 euro)
- Rechtsbijstand (tot maximaal 12394,68 euro per schadegeval)
 - Waarborg voor kosten gemaakt om schadevergoeding te bekommen voor schade veroorzaakt door derden, niet-leden van VVKSM
 - Waarborg voor kosten gemaakt voor strafrechtelijke verdediging (advocaat), enkel indien reeds een verzekeringsdossier werd geopend.
 - Boten van de zeescouts (vermeld op de lijst van de zeescoutspolis) tijdens het gehele jaar voor eigen schade

2.4 Wat is niet verzekerd?

2.4.1 *Lichamelijke letsels*

- ziekte
- allergische aandoeningen
- lichamelijke letsels als gevolg van dronkenschap, verdovende middelen, opzettelijk veroorzaakte schade, opzettelijke vechtpartijen
- lichamelijke letsels als gevolg van sporten zoals deltavliegen, zweefvliegen, para-sailing, parachutisme, officiële wielervedstrijden, veldritten
- repatriëringskosten zijn niet inbegrepen (deze zijn meestal gedekt door de mutualiteit)

2.4.2 *Burgerlijke aansprakelijkheid: VVKSM is niet verantwoordelijk voor...*

- Schade aan persoonlijke voorwerpen
- Schade aan toevertrouw materiaal (de eigenaar stelt het materiaal ter beschikking van de groep, waar door de kans op beschadiging aanwezig is)
- Verlies, vandalisme en diefstal
- Schade aan gehuurd materiaal (=contractuele aansprakelijkheid)
- Schade veroorzaakt door het gebruik van bromfietsen, moto's en auto's. Deze aansprakelijkheid moet gedekt worden door de verplichte voertuigenverzekering.
- Schade voortvloeiend uit het gebruik van springstoffen of uit nucleaire energie

Indien ouders verklaringen tekenen die de ouders zouden ontlasten van hun aansprakelijkheid, zijn deze van geen waarde. Burgerlijke aansprakelijkheid van de ouders kan niet overgedragen worden op de leiding. Voor meer informatie zie brochure "Aansprakelijkheid" van de Beheerscommissie.

2.4.3 *Schade aan lokalen en groeps materiaal*

- Schade veroorzaakt door leden aan hun eigen lokaal
- stormschade aan de lokalen in opbouw
- schade veroorzaakt door gemis aan onderhoud
- vandalisme, verlies
- schade door natuurrampen

2.5 Optionele verzekeringen

Tijdelijke verzekering: voor medewerkers aan de bouw van lokalen, foeriers, enz... Dit type verzekering kan je afsluiten voor een periode van één maand. Premie: 2,80 euro per persoon.

Verzekering van groepsmateriaal, materiaal van derden en persoonlijke voorwerpen: als het gebruikt wordt tijdens een activiteit van VVKSM in Europa. Deze verzekering sluit je af per periode van dertig dagen. Premie: 0,75 op het verzekerd bedrag met een minimumpremie van 20,45 euro (verzekerd bedrag van 2.478,94 euro). Vrijstelling: 247,89 euro bij schade aan groepsmateriaal en materiaal van derden. Geen vrijstelling voor persoonlijke voorwerpen.

Tijdelijke autoverzekering: informeer eerst bij de eigenaar/verhuurfirma naar de bestaande waarborgen. Indien gewenst kan je eentijdelijke omniumverzekering afsluiten via VVKSM. Voor gehuurde auto's kan je daarbij eveneens het vrijstellingsbedrag "afkopen". Premie: afhankelijk van de periode.

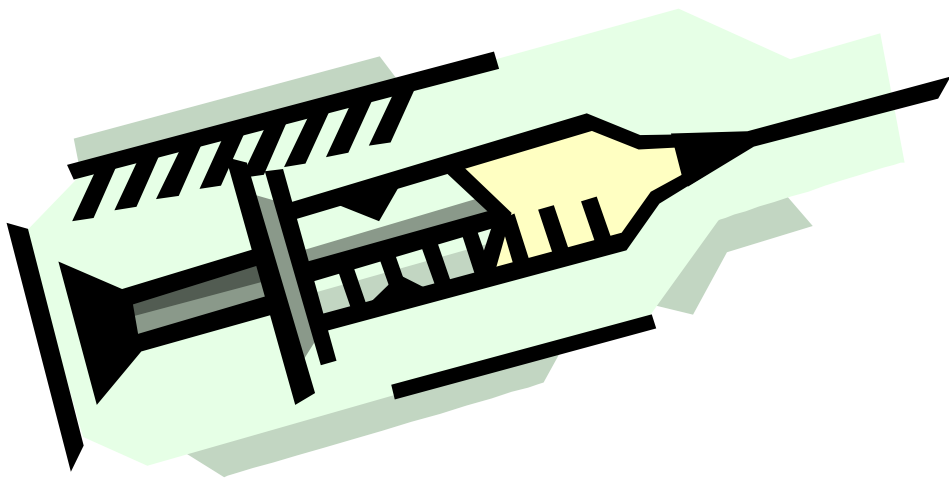
Bijkomende verzekering buitenlands kamp: indien gewenst kan men voor een buitenlands kamp een bijkomende "assistance" verzekering afsluiten. Deze overeenkomst wordt afgesloten tegen betaling van een premie, per persoon, voor een bepaalde periode en voor een bepaalde bestemming. Men kan een verzekering afsluiten:

- per persoon: hulpverlening, repatriëring van zieke of gewonde (in heel de wereld)
- per voertuig: hulpverlening in verband met voertuigen, opzoeken en opsturen van vervangstukken, repatriëring van het voertuig.

Hieraan dient men een verzekering per persoon te koppelen.

Ten laatste drie werkdagen voor de aanvang van je kamp of activiteit moet de schriftelijke aanvraag voor een extra verzekering toekomen op het nationaal secretariaat. Hou er wel rekening mee dat onze bevestiging van deze aanvraag niet tijdig bij u zal toekomen. Tracht daarom deze extra verzekering 14 dagen vooraf in orde te brengen zodat je met een bewijs op kamp vertrekt. Voor een bijkomende verzekering buitenlands kamp is 14 dagen dus een noodzaak.

Enmalige activiteit: voor deelnemers en helpers aan activiteiten, niet-leden van VVKSM, voor bijvoorbeeld een groepsfeest. Maximum 50 personen, 27,27 euro ondeelbare premie.

Kicken zonder
drugs

INLEIDING : Kicken zonder drugs

1 het wettelijk kader

Je vindt hier basisinformatie over wat de Belgische wetten zeggen over middelengebruik en de gevolgen daarvan. Het is niet de bedoeling om schrik aan te jagen. Het schetst wel een juridisch kader waarbinnen je middelengebruik moet plaatsnemen.

1.1 Legale middelen

1.1.1 Alcohol, Smartdrugs

Alcohol drinken is niet verboden, maar je bent wel strafbaar als je:

- je op een openbare plaats in staat van dronkenschap bevindt;
- alcoholhoudende dranken opdient aan een persoon die kennelijk al dronken is;
- dronkenmakende dranken opdient aan jongeren beneden de 16 jaar;
- iemand doet drinken totdat hij kennelijk dronken is;
- alcoholhoudende dranken met een alcoholgehalte van 22° schenkt aan personen onder de 18 jaar.

Het alcoholgebruik in het wegverkeer wordt eveneens gereguleerd waarbij een alcoholgehalte vanaf 0,5 promille in het bloed sinds 1994 strafbaar is.

Alcopops vallen onder de wetgeving van sterke dranken en mag men niet schenken aan minderjarigen. Smartdrugs zijn een nieuw fenomeen. Zuiver wetenschappelijk gezien is het begrip smartdrugs een verzamelnaam voor producten die door hun gebruik een opwekkende, kalmerende of bewustzijnsveranderende werking hebben. Ze zijn vergelijkbaar met andere legale producten die als veilig, gezond en onschadelijk worden gepromoot.

De meeste smartdrugs voldoen aan de wettelijke bepalingen en horen daarom thuis bij de groep van legale middelen. Niet alle producten die onder de naam Ecodrugs worden verkocht vallen onder de legale middelen, zoals bijvoorbeeld psylocibine paddestoelen. Dat zijn duidelijk illegale producten.

1.1.2 Tabak Cafeïne

Roken is niet gereguleerd en mag vrij gebeuren. De Belgische wetgeving omtrent tabak heeft onder meer betrekking op de reclame, de etikettering en het teer- en nicotinegehalte.

Om het niet-roken te beschermen en te steunen werd een Koninklijk Besluit uitgevaardigd waardoor het roken in openbare gebouwen vanaf 1 september 1987

werd verboden. Het gebruik van cafeïne is legaal en het gebruik ervan is dus niet gereguleerd.

1.1.3 Medicatie

Voor medicatie zijn er wettelijke bepalingen omtrent de reclame, begrijpelijkheid van de bijsluiter en de verkoop van slaap- en kalmeringsmiddelen.

1.2 Illegale middelen

De media en de straat hebben het nog altijd over de termen softdrugs en harddrugs. Deze termen werden vroeger gebruikt om een onderscheid te maken tussen de minder gevaarlijke en de gevaarlijke producten. De gezondheidssector maakt dit verschil niet meer. Er kan wel

een onderscheid worden opgemaakt op basis van het gebruik in plaats van het middel. Men spreekt dan over hard gebruik en soft gebruik van drugs, ongeacht het product. Om te bepalen of het middelengebruik van iemand problematisch is, wordt eerder gekeken naar de frequentie en de intentie van het gebruik dan naar de aard van het product. Echte criteria

voor een onderscheid tussen gebruikers en dealers zijn er niet. Toch zijn volgende puntjes belangrijk:

- als men een kleine hoeveelheid bij zich heeft is men op zich een gebruiker;
- als men echter anderen laat meerooken van een naar de vergadering meegebrachte joint, kan men worden beschouwd als dealer;
- het verkopen van drugs is sowieso dealen, ook al is het maar één XTC-pil. Dit noemt men "winst halen uit illegale praktijken".

1.3 Minderjarigheid en verantwoordelijkheid

Ben ik als leider aansprakelijk als iemand een joint opsteekt in het lokaal? Is leiding verantwoordelijk als leden op kamp illegale drugs gebruiken?

Deze vragen hebben geen eenduidig antwoord. In tegenstelling tot bijvoorbeeld ouders en leerkrachten, staat er geen specifieke aansprakelijkheidsregeling in het Burgerlijk Wetboek.

Voor jeugdbewegingen gelden dus de algemene regelingen: **iedereen is verplicht de schade te vergoeden die hij aan een ander veroorzaakt en je bent een vergoeding verschuldigd als die schade het gevolg is van nalatigheid of onvoorzichtigheid.**

Er moet dus een fout gemaakt zijn, er moet schade zijn en de fout moet de oorzaak zijn van die schade.

1.3.1 Burgerlijke aansprakelijkheid

De rechtspraak voor jeugdleiders maakt een onderscheid tussen een fout in de organisatie en een fout in het toezicht. De organisatieplicht wil zeggen dat je vooruitdenkt, mogelijke problemen vooraf goed inschat en je activiteit goed voorbereidt. De toezichtplicht wil zeggen dat je voorzienbare ongelukken moet voorkomen. Het is niet eenvoudig om te bepalen wanneer de leiding al dan niet een fout heeft gemaakt. Om dat na te gaan en de fout ook te bewijzen, moet je het gedrag van de leiding toetsen aan dat van een normaal, vooruitziend en zorgvuldig persoon, in dezelfde omstandigheden. Jeugdleiders zullen slechts aansprakelijk worden gesteld als een andere, vooruitziende en zorgvuldige jeugdleider deze fout niet zou hebben gemaakt. Niet gemakkelijk te objectiveren dus!

Als leiding : weet dat als een verkenner onder invloed is en die begaat een misdrijf, of er overkomt die persoon iets, dan kan de toezichtplicht in vraag gesteld worden indien er geen maatregelen genomen werden. De organisatieplicht kan bijv. inhouden dat er in het kampboekje gezegd wordt wat de gevolgen zijn van middelengebruik: terug naar huis, verwittigen van ouders, enz ...

1.3.2 Strafrechterlijke aansprakelijkheid

Men is strafrechterlijk aansprakelijk als men schuldig is aan misdrijf. De verantwoordelijkheid voor een inbreuk op de strafwet berust altijd bij de persoon in kwestie. Volgens de drugwetgeving, kan je vrij zware straffen oplopen voor inbreuken op:

- de invoer van verdovende middelen of geestesverruimende middelen;
- de handel in verdovende middelen of geestesverruimende middelen;
- het bezit van verdovende middelen of geestesverruimende middelen;
- het gebruik in groep van verdovende middelen of geestesverruimende middelen;
- het vergemakkelijken van het gebruik van verdovende middelen of geestesverruimende middelen;
- het verschaffen van een lokaal of enig ander middel;

1.3.3 Geldboetes

Een geldboete tussen 24,79 EUR en 2478,94 EUR (Je moet die geldboetes steeds vermenigvuldigen met 5). Een boete kan dus oplopen tot 12500 EUR; de rechter kan verzwarende of verzachtende omstandigheden laten doorwegen en hierdoor zwaardere of lichtere straffen uitspreken; een deel van de boete kan steeds voorwaardelijk worden uitgesproken.

1.3.4 Effectieve gevangenisstraffen

De gevangenisstraffen voor drugfeiten gaan van drie maanden tot vijf jaar;

de rechter kan eveneens verzwarende of verzachtende omstandigheden laten doorwegen en hierdoor binnen de marge van drie maanden tot vijf jaar zwaardere of lichtere straffen uitspreken.

1.3.5 Alternatieve straffen

Praetoriaanse probatie

Men wordt niet vervolgd door het parket, maar men moet zich laten behandelen door ambulante begeleiding: geneesheer, psychiater, psycholoog, sociaal assistent.

Vrijlating onder voorwaarden

Men wordt in hechtenis genomen omdat men een misdrijf heeft gepleegd. Onder voorwaarde dat men akkoord is om behandeld te worden in een gesloten instelling, kan men echter vrijgelaten worden.

Probatie via de rechtbank

Dit is een waaier van mogelijkheden, afhankelijk van de situatie/toestand waarin men zich bevindt bij het verschijnen voor de rechtbank. Als men bijvoorbeeld ondertussen al in behandeling is, zullen er minder voorwaarden worden opgelegd.

1.4 Verantwoordelijkheid van ouders

Minderjarige

Ouders zijn burgerlijk aansprakelijk en zullen bijvoorbeeld alle kosten moeten betalen ten gevolge van vandalisme, veroorzaken van een ongeval, de ouders zullen ALTIJD betrokken worden in de gerechtprocedure.

Meerderjarige

Alles wat gebruikt wordt bij een misdrijf (bijvoorbeeld de auto van de vader) kan in beslag genomen worden en openbaar verkocht worden, ook al is de dader niet de eigenaar ervan. Dit heet verbeurdverklaring.

Ouders worden normaal niet betrokken bij het geval, maar toch wordt het niet uitgesloten. Deze omstandigheden kunnen aangewend worden om de strafmaat respectievelijk te verminderen of te vermeerderen.

1.5 Verzachtende omstandigheden

- een blanco strafregister;
- relatief gunstig strafrechterlijk verleden;

1.6 Verzwarende omstandigheden

- minderjarigen betrekken bij middelengebruik;

- minderjarigen een plaats geven voor middelengebruik;

Voor het betrekken van minderjarigen ouder dan 16 voorziet men een opsluiting van 5 tot 10 jaar, voor minderjarigen tussen 12 en 16 een opsluiting van 10 tot 15 jaar en voor minderjarigen jonger dan 12 jaar opsluiting van 15 tot 20 jaar.

2 Nieuwe wetgeving

Sinds 2 juni 2003 is er een nieuwe drugwet. Vanaf nu is er een onderscheid tussen cannabis en andere illegale drugs. En zoveel is duidelijk: nieuwe wet of niet, cannabis blijft een illegaal product. Er kán dus een straf aan vasthangen. Van legalisering geen sprake, van decriminalisering echter wel: cannabis (bezit & gebruik) wordt niet meer per definitie vervolgd.

Voor minderjarigen (-18) verandert er evenwel niets. Voor meer info verwijzen we graag door naar www.vad.be of naar www.drugsinbeweging.be.

3 De regels van VVKSM

Regels? Alles kan toch? Nee, dus! Deze richtlijnen hanteren we als scouts- en gidsengroepen van VVKSM.

3.1 Illegale middelen (cannabis, XTC, cocaïne, ...)

Geen gebruik of bezit.

Niet onder invloed tijdens activiteiten.

Niet in of rond de infrastructuur van de groep.

Uitgesloten als men herkenbaar is als scout of gids.

3.2 Legale middelen (alcohol, tabak, medicatie, ...)

Kapoenen, welpen, kabouters, jonggidsen en jongverkenners:

geen gebruik of bezit, niet onder invloed tijdens activiteiten en in of rond de infrastructuur.

Gidsen, verkenners en jin:

maak duidelijke afspraken.

Roken en drinken mag geen gewoonte worden, hoogstens een occasioneel gebruik. De beslissing hierover wordt genomen op de groeps- of takraad, met inspraak van de leden.

Leiding:

de groepsraad beslist. Wees ook hier kritisch en streng genoeg voor jezelf en je medeleiding en leg duidelijk regels vast die onverantwoorde toestanden uitsluiten en in de lijn liggen van de regels voor de leden.

Elkaar aanzetten tot middelengebruik is uit den boze. In dat geval moet je ingrijpen. Wat als je deze regels niet kan hard maken? Een goed drugbeleid in je groep wordt erkend door de groepsraad. Het hard maken van de regels omtrent middelengebruik kan enkel maar wanneer de hele groep achter de visie en de daaraan gekoppelde sancties staat. Bij problemen grijp je best terug naar je drugbeleid en confronteer je de groepsraad met het eigen beleid. In uiterste nood zijn er nog altijd de spelregels die je de nodige richtlijnen geven om eventueel tot actie over te gaan. De spelregels vind je in het Organisatorisch Handboek (verkrijgbaar in de Scoutshop).

4 productinformatie

Er bestaan verschillende soorten genotsmiddelen. Klassiek maakt men het onderscheid tussen drie types, al naargelang het effect van de drug.

- Verdovende middelen
- Stimulerende middelen
- Bewustzijnsveranderende of hallucinogene middelen

Naast deze drie categorieën vermelden we ook nog vier andere fenomenen:

- Snuifmiddelen
- Smartproducten
- Paddo's of ecodrugs
- Alcopops

Een aantal spelen en publicaties leren je meer over deze producten. Alle informatie over effecten, risico's, gebruik en nog veel meer vind je op www.druglijn.be

4.1 Verdovende middelen, Stimulerende middelen

Deze producten veroorzaken een suf, sloom gevoel. Verdovende middelen zijn bijvoorbeeld alcohol, kalmeringsmiddelen, slaapmiddelen en opiaten zoals heroïne, morfine, opium. Ook codeïne, wat in sommige hoestsiropen is terug te vinden en methadon, zijn verdovende middelen. Deze producten geven het gevoel veel meer aan te kunnen dan je gewoon bent. Je daagt je lichaam uit om dingen te doen waartoe het eigenlijk niet echt in staat is. Van de legale middelen zijn koffie en sigaretten stimulerende middelen. Wat illegale middelen betreft gaat het hier o.a. over amfetaminen, speed en cocaïne.

4.2 Bewustzijnsveranderende of hallucinogene middelen

Deze producten veranderen het gevoel van ruimte en tijd. Ze kunnen hallucinaties veroorzaken: de gebruiker ziet en ervaart dan dingen die er niet zijn.

Hallucinogene middelen zijn bijvoorbeeld cannabisproducten, LSD en XTC. Deze laatste drug heeft echter ook een stimulerende werking.

4.3 Snuifmiddelen, Smartmiddelen

Snuifmiddelen zijn producten zoals lijm, benzine, ontvlekker of verdunner. De dampen die deze producten afscheiden, veroorzaken een dronken gevoel, maar veel van die producten zijn erg giftig. Ze beschadigen immers ook je hersenen en tasten ook het centrale zenuwstelsel en organen aan. Smartproducten is een verzamelnaam voor middelen die samengesteld zijn uit meerdere stoffen. Ze zijn op te splitsen in energiedrankjes of smartdrinks (op basis van cafeïne, guarana of taurine), voedingssupplementen zoals vitamine- en mineraalpreparaten en producten waarin kruiden of kruidenextracten met een stimulerende werking zijn verwerkt.

4.4 Paddo's, Alcopops

Paddo's zijn ecodrugs. Ecodrugs zijn rechtstreeks uit de natuur afkomstig en hebben een bewustzijnsbeïnvloedende werking. Paddo's is de populaire verzamelnaam voor soorten paddestoelen met een hallucinogeen effect. De stoffen in paddestoelen die een tripeffect kunnen veroorzaken zijn psilocybine en psilocine en worden bij de illegale drugs gerekend.

Alcopops zijn frisdranken waar alcohol in verwerkt wordt. Onderzoek wijst uit dat alcopops zeer populair zijn, zelfs bij kinderen die nog maar net uit de lagere school komen. De alcopops zijn gemakkelijk te verkrijgen en ogen op het eerste zicht onschuldig. Alcopops vallen onder de wetgeving van sterke dranken en zijn dus verboden voor minderjarigen.

4.5 Meer weten?

Om op een goede en correcte manier aan productinformatie te kunnen doen, kan je je beroepen op een heel aantal publicaties. Zie ook de publicatiepagina.

Druglinkspel

Het druglinkspel is een kaartspel bedoeld om drugs bespreekbaar te maken en informatie te geven over de verschillende soorten genotsmiddelen. Bij het kaartspel zit een handleiding die alle nodige informatie over het spel geeft.

Hip zonder trip

Hip zonder trip is een actief buitenspel waarin zowel denk- als doe-oefeningen aan bod komen. Het doel van het spel is genotsmiddelen in de groep bespreekbaar maken. Het geeft de deelnemers een idee van de rol die genotsmiddelen in het leven van jongeren spelen. Tegelijk vertelt het iets meer over middelengebruik in het

algemeen. Door middel van opdrachten worden spelenderwijs verschillende genotsmiddelen besproken (alcohol, tabak, cannabis, speed en XTC) en worden de vaardigheden en het gedrag van de deelnemers bevraagd. Het spel richt zich tot veertien-tot achttienjarigen.

Vraagtekenfolders

Praten over genotsmiddelen begint met correcte productinformatie. De vraagtekenfolders van de VAD zijn sinds jaar en dag een compacte bron van vlot leesbare, objectieve informatie over de meest voorkomende legale en illegale middelen: wat is het? hoe wordt het gebruikt? waarom wordt het gebruikt? welk effect heeft het? is het verslavend? wat zijn de risico's? en wat zegt de wet?

De volgende middelen hebben een eigen folder: slaap- en kalmeringsmiddelen, hallucinogenen, vluchtige snuifmiddelen, XTC, alcohol, heroïne, amfetamines, marihuana en hasj en cocaïne.

De drie bovenstaande publicaties zijn producten van de VAD. Je kan ze bestellen via hun website www.vad.be of gratis ontlenen uit het documentatiecentrum van VVKSM.

Drug, drugger, drugst

Marihuana, wat is dat? Hoeveel pintjes kan je drinken zonder dronken te worden? Wat doet alcohol met je lichaam? Welke soorten genotsmiddelen bestaan er? Zijn er gevaren verbonden aan roken? Op al deze vragen vind je een antwoord in deze brochure. Deze publicatie is te koop in de Scoutsshop en gratis te ontlenen uit het documentatiecentrum van VVKSM.

5 Methodiek

5.1 Situatieschets

Praten over genotsmiddelen is niet echt eenvoudig. Je hebt hevige tegenstanders, gedreven voorstanders, twijfelaars, wetgevers, preventiewerkers,... Wanneer deze mensen rond de tafel zitten en spreken over middelengebruik kan je te maken krijgen met onverzoenbare standpunten. Middelengebruik bespreekbaar maken is een eerste stap in het proces naar een degelijk drugbeleid. Er rust nog vaak een taboe op het onderwerp dat je enkel wegwerkt door erover te praten. Een concrete methodiek om middelengebruik bespreekbaar te maken is "Sangria aan de Costa del Sol".

Een woordje uitleg ...

Sangria aan de Costa del Sol laat je kennis maken met zes jongeren die op één of andere manier met middelengebruik te maken krijgen. Elke jongere heeft een eigen verhaal. Aan de deelnemers wordt gevraagd om de jongeren te rangschikken naargelang hun gedrag meer of minder gevaarlijk is. Het belangrijkste deel van de methodiek is de nabespreking. Aan de hand van de opgestelde rangschikking(en) kan de discussie in alle hevigheid losbarsten!

Download, druk af en kopieer het blad voor de deelnemers van vvksm-website. Rangschik de personen van 1 tot 6 naargelang hun gedrag voor jou meer of minder gevaarlijk is.

1 = minst gevaarlijk

6 = meest gevaarlijk

Lieve

Lieve rookt 20 sigaretten per dag. Ze rookt om zich te ontspannen. Ze kent de gezondheidsrisico's die aan het roken verbonden zijn, maar ze vindt dat iedereen van iets moet doodgaan.

Vera

Vera is voor haar examens geslaagd en heeft dit met een paar goede vrienden gevierd. Het werd een lange avond en nacht, met veel plezier, en veel, misschien wel té veel alcohol. Zij

herinnert zich niet al te veel meer van de laatste uren en ze herinnert zich helemaal niet meer hoe ze is thuis geraakt.

Jan

Jan is een vlotte en sociale gast. Ter ontspanning gaat Jan regelmatig 's middags met zijn vrienden op café, waar hij biljart speelt of een spelletje kaart en een 2-tal pinten drinkt. Na de school gaat hij met zijn vrienden meestal naar hetzelfde café waar ze bij een paar pinten drinken nog wat gezellig napraten. Op woensdagavond en tijdens de weekendavonden laat hij zich eens goed gaan in het jeugdhuis. Op zo'n avonden drinkt Jan gemiddeld een 6-tal pinten.

Piet

Leider Piet gaat zoals elk jaar weer mee op kamp. Begin dit jaar is hij beginnen te werken, zodat hij niet veel verlof heeft. De voorbereiding van het kamp kan dan ook alleen maar plaatsvinden na de werkuren, zodat hij heel moe op kamp vertrekt. Als jinleider moet hij bovendien een dag eerder op kamp zijn om alle tenten op te zetten. Samen met zijn leden rijdt hij richting Ardennen. Het valt hem allemaal wel lastig, maar met voldoende koffie onderweg en twee keer een pilletje om wakker te blijven, lukt het hem aardig om fit te blijven.

Michel

Michel is een schuchtere jongen. Vooral op feestjes heeft hij het bijzonder moeilijk om uit de hoek te komen. Maar sinds een paar weken gaat het veel beter. In de dancing die Michel

bezoekt, kan hij XTC-pillen kopen en hiermee kan hij zich zonder vrees helemaal uitleven: lekker gek doen tot 's morgens vroeg.

Frank

Frank rookt af en toe marihuana met zijn vrienden. Als leider van de verkenners rookt hij nooit tijdens activiteiten van de scouts. Op kamp is het nachtspel en moet hij erg lang op een zelfde post blijven zitten. Stiekem rookt hij toch een joint om de tijd te doven.

5.2 De nabespreking

Tips voor het groepsgesprek

In deze methodiek is er geen "juiste" oplossing. Iedereen zal zijn of haar volgorde bepalen door z'n persoonlijke mening en vanuit eigen ervaringen. Toch is het boeiend om in kleine groepjes eens te praten over de bekomen volgordes. Want het doel van deze oefening is dat je eigenlijk verder gaat kijken dan je neus lang is. Je kan argumenten en ideeën te horen krijgen waaraan je niet direct had gedacht en zo kan jouw mening enigszins een andere wending krijgen. Deze tips kan je als begeleider/ster van de groep gebruiken, om het gesprek meer diepgang te geven. Als het gesprek te lang rond één punt blijft draaien, zonder dat er nieuwe argumenten bijkomen, kan je zelf een argument inbrengen dat nog niet aan bod kwam, of waar de groep nog geen rekening mee hield.

Gevaar voor de eigen gezondheid of de omgeving

Deze discussie komt meestal aan bod bij de rookgewoonte van Lieve. Zie je dit gedrag als een persoonlijk probleem of zijn er gevolgen voor anderen? Er kan ook een verschil bestaan in de gevolgen voor het eigen gedrag. Roken beïnvloedt het gedrag minder dan dat alcohol dit doet. Het probleemgedrag kan ook zijn gevolgen hebben voor anderen. Ook Piet kan een gevaar voor de andere weggebruikers betekenen.

Eenmalig gebruik vs. langdurig gebruik

Gevaarlijk gedrag, gedefinieerd als verslavend gedrag, is een criterium dat aan bod komt bij Jan. Hij neemt gemiddeld zes alcoholconsumpties per dag, terwijl drie glazen per dag als drempel wordt genomen voor de schadelijkheid van de gezondheid. Zijn geval kan tegenover Leider Piet of Vera gesteld worden die iets gebruikt hebben in uitzonderlijke omstandigheden.

(Gebrek aan) kennis en informatie over het product

Dikwijls krijgt het gebruik van marihuana een hoge score vanuit een gebrek aan kennis. Men kent de graad van psychische en fysische afhankelijkheid niet. Het gebruik van Marihuana zorgt niet voor lichamelijke afhankelijkheid. Het gebruik van dit middel kan wel tot psychische afhankelijkheid leiden. Alcohol is een beter gekend product in onze cultuur, maar zorgt voor een snelle afhankelijkheid op psychisch en fysisch vlak. Overmatig gebruik ervan kan tot agressief gedrag leiden en dit in tegenstelling tot het gebruik van marihuana.

(Gebrek aan) kennis van de gebruiker

Naargelang men de voorgeschiedenis van een gebruiker kent, zal men anders reageren. In deze oefening ken je de betrokken personen niet. Een oordeel vellen gebeurt dan zeer vlot. Toch mag je niet uit het oog verliezen dat de kennis van iemands persoonlijkheid, zijn leefwereld en zijn situatie bepaalt hoe je tegenover deze persoon en zijn gebruik staat.

Legaal of illegaal

Marihuana en XTC zijn illegale producten. Ook omwille van de illegaliteit kunnen deze producten als gevaarlijk beoordeeld worden. Het gebruik van deze producten kan immers gerechtelijke gevolgen hebben. Geen controle hebben over de verspreiding ervan, maakt de producten ook gevaarlijk. Zo is geweten dat XTC zeer verschillend kan zijn qua samenstelling.

Eigen ervaring

Ook de eigen ervaring telt mee in het vormen van een mening. De meest ervaren situatie is die van Lieve. Rokers zijn geneigd om Lieve's situatie minder gevaarlijk in te schatten. Als men de situatie zelf ervaren heeft, reageert men vaak met een extremere score.

6 Drugsbeleid

Een beleid is een manier om met de groep tot afspraken te komen rond een bepaald thema.

Een drugbeleid opstellen is dus concrete afspraken maken rond verslavende middelen en het gebruik hiervan, gecombineerd met sancties. Deze afspraken zet je best op papier.

6.1 Waarover gaat een drugbeleid? Wanneer gelden de regels

Een drugbeleid gaat zowel over illegale drugs als over tabak en alcohol. Je moet als leider/leidster je verantwoordelijkheid durven nemen op het gebied van alle genotsmiddelen voor jezelf en tegenover je leden. Middelengebruik kan namelijk aanleiding geven tot onverantwoord of storend gedrag. Het grootste verschil tussen illegale middelen en tabak of alcohol is de illegaliteit. Maar de impact op de gezondheid hangt echter sterk af van de mate waarin de middelen gebruikt worden. Een overmatig gebruik kan een verslaving teweeg brengen (ook bij alcohol en tabak), wat niet alleen problemen voor het individu, maar ook problemen voor de groep kan meebrengen.

Alcohol en tabak worden in onze maatschappij ook veel meer getolereerd en zijn gemakkelijker verkrijgbaar. Vaardigheden zoals assertief zijn en eigen grenzen leren bepalen, moeten in elke scout en gids ontwikkeld worden. En duidelijke afspraken over alles wat verleidelijk is, zijn hierbij een hulpmiddel. Bovendien geeft een beleid dat niet van toepassing is op alle drugs te veel kans op conflicten. Deze conflicten zullen de bestaande afspraken ondermijnen of in vraag stellen. De regels gelden tijdens alle scouts- en gidsenactiviteiten waar en wanneer dan ook. Daarbuiten kan het beleid geen impact hebben, maar we verwachten dat je verstandig blijft in je eigen middelengebruik als leiding. Je voorbeeldfunctie stopt niet op het einde van een vergadering. Het respect dat leden voor jou hebben binnen de scouts, zal buiten de scouts blijven bestaan.

Ook als je op straat en onderweg herkenbaar bent als scout of gids, zijn duidelijke afspraken rond middelengebruik nodig. Over de grensgevallen, die er altijd zullen zijn, moet je praten. De opgestelde regels zijn nooit 100% waterdicht. Maar het is goed om te weten waar de twistpunten liggen.

6.2 Wat doe je bij overtredingen?

Met een drugbeleid kan je als groep reageren op een voorval rond drugs. Je neemt de gelegenheid om stil te staan bij het middelengebruik van leiding en leden. Neem zeker de tijd om de groep vertrouwd te maken met het thema. Betrek iedereen die met de afspraken te maken krijgt in de discussie. Zo is de kans groter dat regels of afspraken door iedereen nageleefd en gerespecteerd worden. Je begint best aan een drugbeleid voor een crisissituatie. Je hebt dan meer tijd en alles blijft overzichtelijker. De emoties zijn minder hevig en de hele groep kan gemakkelijk betrokken worden bij het opstellen van het beleid. Maar ook tijdens en na een crisissituatie moet je het hoofd koel houden. Zo vermijd je dat er beslissingen genomen worden die het individu en de groep schaden. Zoek eerst een oplossing om de crisissituatie op te lossen. Zorg dan voor een drugbeleid dat niet toegespitst is op de crisissituatie, maar dat wordt opengetrokken naar alle mogelijke situaties. Als er geen afspraken zijn gemaakt, is sanctioneren zinloos. Zorg ervoor dat iedereen duidelijk weet wat de

afspraken zijn en wat de gevolgen kunnen zijn van zijn of haar daden. Je kan dus best sancties koppelen aan je afspraken. Zo geef je deze afspraken meer kracht en laat je ze respecteren door je groep.

Toch moet er een gradatie zijn in het nemen van sancties. Iemand die éénmaal iets fout heeft gedaan, moet niet onmiddellijk uit de groep gezet worden. Zo krijgt hij/zij namelijk geen kans om zich te herpakken. Afspraken zijn dus nodig om sancties te kunnen nemen.

Er zijn een aantal factoren die de sanctie kunnen bepalen:

- De overtreding zelf en hoe zwaar jullie er aan tillen.
- Is het de eerste overtreding of de vierde?
- Zijn er verzachtende omstandigheden die kunnen bekeken worden?

Mogelijke sancties kunnen zijn:

- een gesprek met betrokken partijen (ouders al dan niet er bij)
- verantwoording laten afleggen en een duidelijke belofte laten maken
- schorsing tot er bepaalde voorwaarden vervuld zijn
- schorsing voor bepaalde tijd
- uitsluiting

Als je een sanctie neemt, moet je er voor zorgen dat je de betrokken personen opvangt. Je kan met de tak- of groepsploeg zelf zorgen voor de opvang achteraf of contact opnemen met de ouders, met een hulpverlener, ... Zo vermijd je dat de betrokkene een slechte naam blijft behouden in de groep en naar buiten toe. De sanctie moet uitgevoerd worden, anders verlies je je geloofwaardigheid. Spreek duidelijk af wie er op toeziet. Naar aanleiding van het voorval, kan een vormingsavond nuttig zijn om beter te reageren in de toekomst.

6.3 crisisinterventie

Een drugbeleid voorkomt crisissituaties. Handelen in crisissituaties is nooit prettig. De dingen overkomen je en je staat met de rug tegen de muur. Op zulke moment is het belangrijk het hoofd erbij te houden en vooral niet te panikeren. We geven je een aantal stappen mee die je kunnen helpen bij het afhandelen van een crisisinterventie.

1. Het probleem: de hier-en-nu situatie

2. Ruimte en afstand maken

Het is goed dat je het probleem omschrijft zodat het duidelijker is. Wie is er allemaal bij betrokken? Wat is de aard van de problemen? Wat is objectief en wat is subjectief? Als laatste kan je nog proberen om een beschrijving te maken van de verwachtingen van de diverse betrokkenen. Welke mogelijke oplossingen zij zelf al

hebben aangedragen. Hier speelt dus de vraag mee: wie heeft waar baat bij? Om te vermijden dat de situatie uit de hand loopt, dat je het probleem niet kan overzien maar ook om jezelf en de groep enige ademruimte te gunnen, kan je de situatie bevriezen. Concreet kan dit bijvoorbeeld zijn dat je leden/leiding tijdelijk schorst, maar het kan ook zijn dat je los van ouders, politie, andere betrokkenen een groepsraad bijeenroept. Iemand van buitenaf contacteren kan een groot hulpmiddel zijn. Iemand die eventueel wel de groep kent (of ook niet) waaraan je vraagt om de situatie eens mee te bekijken. Dikwijls werpt dit een ander licht op de zaak. Het kan goed zijn dat deze persoon wel wat op de hoogte is van drugs en hoe je ermee moet omgaan.

3. Het einddoel bepalen

4. Bepalen van de werkdoelen

Dit wil zeggen dat je een voorstel uitdoktert, een doel waar je naar toe wil werken. In een noodsituatie kan dit een doel zijn op zeer korte termijn. Zorg er voor dat je doel juist is. Het mag hoog gegrepen zijn maar het moet realistisch zijn. Een doel kan dus zijn dat je een tak drugsvrij wil maken, kan ook het vertrouwen tussen ouders en leiding willen herstellen.

Maak je doelen zo concreet mogelijk. Dit zijn de tussenstapjes. Deze werkdoelen moet je realiseren om je einddoel te kunnen bereiken. Als je einddoel is: tak drugsvrij maken dan kunnen werkdoelen zijn: leden informeren, afspraken maken en sancties bepalen. Het is echter zeer belangrijk dat je steeds consequent bent zowel bij het maken van afspraken als bij het houden aan die afspraken. Maak je doelen zo concreet mogelijk.

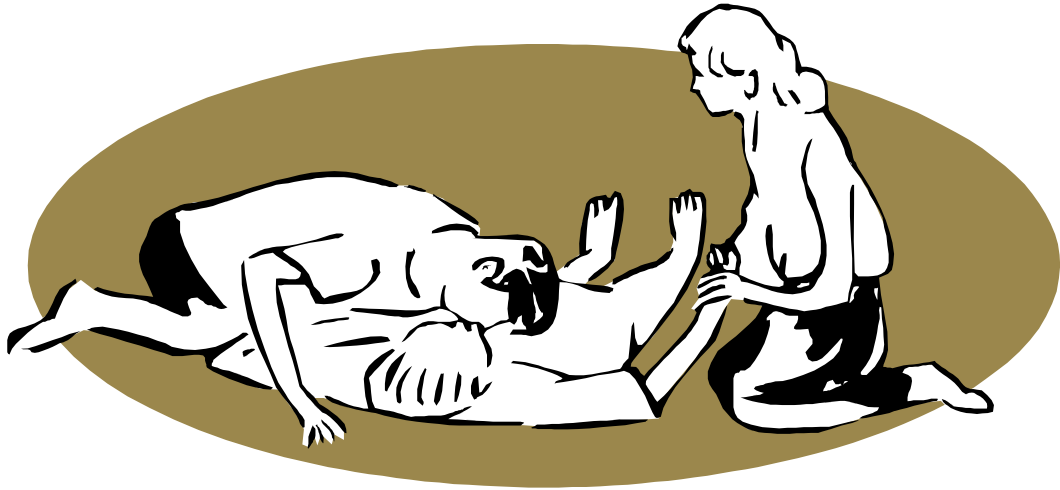
5. Actie

6. Evaluatie of terugkoppeling

Na de vorige stappen, kan je beginnen. Dikwijls beginnen velen hiermee en worden de vorige stappen overgeslagen. Dit kan uitlopen op wat acties in het wilde weg waardoor de kans bestaat dat er weinig of niets bereikt wordt. Zorg in elk geval voor een goede, duidelijke en volledige communicatie naar alle betrokken partijen! Dit is de laatste stap die zeker niet mag vergeten worden. Het is belangrijk om na te gaan of je gewenste doel bereikt is, wat de mogelijke effecten waren, ... Wie heb je bereikt? Wat heb je bereikt? Wanneer heb je het bereikt? Hoe heb je het nu gedaan? Ben je tevreden?

7. En nu het beleid

Wanneer je crisissituatie achter de rug is, kan je het opstellen van een drugbeleid voorbereiden. Laat aan alle partijen voldoende ruimte om het bewuste geval los te laten en probeer de discussie zo ruim mogelijk te voeren, met een degelijk drugbeleid als resultaat. Hopelijk behoort de crisisinterventie dan tot het verleden.

EHBO